

အရှင်ဆန္ဒာဓိက

ဆေးပေါင်းခင်းတံ့ဗျက်ရည်

Website : www.shwehinthar.com

ဆေးပေါင်းခတ်မှုရည်

ဆေးပေါင်းခတ်မှုရည်ကို အမည်ပေးထားတဲ့ တရားတစ် ပုဒ်ကို ဒီနေ့ ဟောကြားကြရအောင်။ ဆေးပေါင်းခတ်မှုရည် ဆိုတဲ့ တရားကို ဒီနေ့ဒီအချိန်မှာ ဘာကြောင့် ဟောရသလဲဆိုရင် အခြေအနေ၊ အချိန်အခါနဲ့ လိုက်လျောညီထွေမှု ရှိလို့ပါ။ အခုအချိန်ဟာ သီတင်းကျွတ်ပြီးကာစအချိန် ဖြစ်ပါတယ်။ အခုလို သီတင်းကျွတ်တဲ့အချိန် ရောက်တိုင်းရောက်တိုင်း ပိဋကတ်တော်မှာလာရုံတဲ မထေရ်ကြီး တစ်ပါးကို ဦးဇင်းတို့ အမြဲတမ်း သတိရလေ့ရှိပါတယ်။

ဘာကြောင့် သတိရရသလဲဆိုရင် သီတင်းကျွတ်နဲ့ အဲဒီ မထေရ်ကြီးဟာ အကြိမ်ပေါင်းများစွာ ပတ်သက်ခဲ့လို့ပါ။ သီတင်း ကျွတ်နဲ့ မထေရ်ကြီး၊ မထေရ်ကြီးနဲ့သီတင်းကျွတ် ဘယ်လိုမှ ခွဲခြားလို့မရအောင် အဲဒီမထေရ်ကြီးဟာ သီတင်းကျွတ်နဲ့ ပတ်သက်ခဲ့ပါတယ်။ ဒါကြောင့် သီတင်းကျွတ်တိုင်း သီတင်းကျွတ်တိုင်း ဦးဇင်းတို့ အဲဒီမထေရ်ကြီးကို အမြဲတမ်း သတိရလေ့ရှိပါတယ်။

ဒီတော့ တရားနာပရိသတ်များကို ဦးဇင်းက မေးခွန်းတစ်ခုမေးချင်ပါတယ်။ သီတင်းကျွတ်တိုင်း သတိရချင်စရာကောင်းတဲ့ မထေရ်ကြီး ဘယ်သူများ ဖြစ်ပါမလဲ။ တရားနာပရိသတ်များ မကြာခဏ နာဖူးနေတဲ့ တရားထဲမှာလည်း အဲဒီမထေရ်ကြီးအကြောင်း ပါပါတယ်။ တရားနာပရိသတ်ထဲက မှတ်မိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များ နည်းနည်းလောက် စဉ်းစားပြီး ဖြေကြည့်ပါနော်။ မိနစ်ဝက်လောက် အချိန်ပေးမယ်။ စဉ်းစားပြီးဖြေကြည့်ပါနော်။

သီတင်းကျွတ်တိုင်း သီတင်းကျွတ်တိုင်း မျက်ရည်ကျရတဲ့ မထေရ်ကြီး ဘယ်သူများပါလိမ့်။

‘မဟာသီဝမထေရ်ကြီးပါဘုရား။’

မဟာသီဝမထေရ်ကြီးဆိုရင်တော့ အဲဒီအဖြေ မှန်ပါတယ်။ သီတင်းကျွတ်ပေါင်း ဘယ်နှကြိမ် မျက်ရည်ကျရပါလိမ့်။

‘အကြိမ်သုံးဆယ်ပါဘုရား။’

အကြိမ်သုံးဆယ်တိုင်တိုင် သီတင်းကျွတ်တိုင်း သီတင်းကျွတ် တိုင်း မဟာသီဝမထေရ်ကြီး မျက်ရည်ကျရပါတယ်။

ဒီတော့ အရှင်ဘုရားက သူတစ်ပါးမျက်ရည်ကျတာကို ဘာလို့ သတိရနေရတာလဲလို့ မေးစရာရှိပါတယ်။

မဟာသီဝမထေရ်ကြီး ကျရတဲ့ မျက်ရည်ဟာ အင်မတန် တန်ဖိုးရှိတဲ့ မျက်ရည်ဖြစ်ပါတယ်။ ဆေးဖက်ဝင်တဲ့ မျက်ရည် ဖြစ်ပါ တယ်။ ဆေးပေါင်းခတ်မှုရည်ဖြစ်ပါတယ်။ မျက်ရည်တစ်စက်ဆေးတစ်ခွက်ထိုက်တဲ့မျက်ရည် ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် အခုလို သီတင်းကျွတ်တဲ့အချိန်ရောက်တိုင်း ရောက်တိုင်း ဦးဇင်းတို့ သာသနာ့ဘောင်ရောက်တဲ့ အသက်ဆယ့်ခြောက်နှစ် အရွယ်ကစပြီး သီတင်းကျွတ်တဲ့အချိန် ရောက်ပြီဆိုရင် မဟာသီဝမထေရ်ကြီးကို တလေးတစား တမြတ်တနိုးနဲ့ သတိရပါတယ်။ သတိရမှု နဲ့အတူ ကြည်ညိုမှုတွေ၊ အားကျမှုတွေလည်း ဖြစ်ရပါတယ်။

အဲဒီလိုအားဖြင့် အနှစ်နှစ်အလလက တလေးတစား တကြည် တညို ဖြစ်ခဲ့ရတဲ့ မဟာသီဝမထေရ်ကြီးကို အခုလို သီတင်းကျွတ်တဲ့အချိန်၊ မထေရ်ကြီး မျက်ရည်ကျခဲ့ရတဲ့ အခုလိုအချိန်မျိုးမှာ မဟာသီဝမထေရ်ကြီးကို ပူဇော်တဲ့အနေနဲ့ ‘ဆေးပေါင်းခတ်မှုရည်’ ဆိုတဲ့ တရားကို ဦးဇင်းတို့ ဟောခြင်းဖြစ်ပါတယ်။

လူရယ်လို့ဖြစ်လာရင် မျက်ရည်မကျဘူးဘူးဆိုတဲ့သူ ရှိမှာ မဟုတ်ပါဘူး။ လူနဲ့မျက်ရည်၊ မျက်ရည်နဲ့လူ ဘယ်လိုမှ မကင်း စကောင်း ဘူး။ လူ့ဘဝ စဖြစ်ကတည်းကိုက မျက်ရည်နဲ့ စခဲ့ရတာ။

အမိဝမ်းက ကျွတ်လွတ်လာကတည်းက အူဝဲလို့အော်ငိုပြီး လူ့ဘဝကို မျက်ရည်နဲ့ စတင် အခြေချခဲ့ရတာပါ။ ‘အစ မကောင်းတော့ အနှောင်းမသေချာ’ ဆိုတဲ့အတိုင်း မျက်ရည်နဲ့ စခဲ့ရတဲ့ လူ့ဘဝသက်တမ်းတစ်လျှောက်မှာ အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် အကြိမ်ကြိမ် အခါခါ မျက်ရည်ကျခဲ့ရတာ ဆန်းတော့မဆန်းပါဘူး။

တချို့က ကိုယ့်ကိုယ်ကို မျက်ရည်ခိုင်တယ်လို့ ကြွေးကြော်လေ့ ရှိပါတယ်။ အကြောင်းတစ်ခုခုကြောင့် သူတစ်ပါး မျက်ရည်ကျ တာ တွေ့ရရင် သူ့မို့လို့မျက်ရည်ကျရတယ်။ ငါသာဆို မကျပေါင်း၊ ဒါလေး များ သူက မျက်ရည်ကျ နေရသေးတယ်။ ပျော့ညံ့လိုက်တာ၊ ဒီ အကြောင်းလေးများနဲ့တော့ ငါတို့က မျက်ရည်မကျပါဘူး။ ငါတို့က တော့ စိတ်ဓာတ်ပိုခိုင်မာ တယ်လို့ ကြွေးကြော်လေ့ရှိပါတယ်။

ကိုယ့်မှာ တကယ်တမ်း မျက်ရည်ကျရလောက်တဲ့ အကြောင်း တရားနဲ့ မတွေ့ကြုံသေးခင်မှာသာ အဲဒီလို ပြောအားရှိတာပါ။ တစ်စုံတစ်ခုသောအကြောင်းတရားက ကိုယ့်စိတ်ကို မျက်ရည်ကျစေရ လောက်အောင် ထိခိုက်လာပြီဆိုရင်တော့ အဲဒီ မျက်ရည်ခိုင်ပါ တယ် ဆိုတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့မျက်လုံးအိမ်ကနေ မျက်ရည်တွေ တားမရဆီးမရ ကျလာရတော့တာပါ။

မျက်ရည်ခိုင်တဲ့သူတွေ မျက်ရည်ကျပြီဆိုရင် မျက်ရည်လွယ်တဲ့ သူတွေ လိုက်လို့မမိတော့ဘူး။ မျက်ရည်ခိုင်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ် ပိုပြီဆိုရင် မျက်ရည်လွယ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်က အနှုံးပေးရတော့တာပဲ။

အဲဒီလိုအားဖြင့် မျက်ရည်နှစ်ခွဲရတဲ့ လူ့ဘဝ သက်တမ်းတစ် လျှောက်မှာ အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် အကြိမ်ကြိမ်အခါခါ မျက်ရည် ကျခဲ့ရတယ်။ ဒီဘဝတွင်လားဆိုတော့ မဟုတ်ပါဘူး။ အစမထင် သံသရာကနေ စပြီးတော့ သံသရာတစ်လျှောက် ဘဝတိုင်းဘဝတိုင်း မျက်ရည်ကျခဲ့ရတာပါ။

သမုဒ္ဒရာရုံးအောင်ကျတဲ့မျက်ရည်

မျက်ရည်ကျခြင်းရဲ့ အကြောင်းတွေကလည်း အကြောင်းအမျိုးမျိုးပါပဲ။ အမေသေလို့လည်း မျက်ရည်ကျရတယ်။ အဖေသေလို့လည်း မျက်ရည်ကျရတယ်။ မိမိရဲ့အစ်ကိုဖြစ်တဲ့သူ သေလို့လည်း မျက်ရည်ကျရတယ်။ ညီဖြစ်တဲ့သူ မောင်ဖြစ်တဲ့သူ သေလို့လည်း မျက်ရည်ကျရတယ်။ အစ်မဖြစ်တဲ့သူ နှမဖြစ်တဲ့သူ သေလို့လည်း မျက်ရည်ကျရတယ်။ သားသေလို့လည်း မျက်ရည်ကျရတယ်။ သမီးသေလို့လည်း မျက်ရည်ကျရတယ်။

မိမိ အင်မတန်ချစ်ခင်တဲ့ ဆွေမျိုးသားချင်းတွေ၊ မိတ်ဆွေအပေါင်းအသင်းတွေ သေကြေပျက်စီးသွားလို့ မျက်ရည်ကျရ တယ်။ သေဆုံးသွားလို့ ကျရတဲ့မျက်ရည်ကလည်း သေကွဲကွဲလို့ကျရတဲ့ မျက် ရည်ပါပဲ။

သေကွဲမကွဲသော်လည်းပဲ မသေခင်မှာ ရှင်ကွဲကွဲခြင်းကြောင့်လည်းပဲ မျက်ရည်ကျရတာပါပဲ။ မိမိသိပ်ချစ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်နဲ့ အခိုက်အတန့်ပဲဖြစ်ဖြစ်၊ အချိန်အကြာကြီးပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ခွဲခွာနေရတဲ့ အခါမျိုးမှာလည်းပဲ မျက်ရည်ကျရတာပါပဲ။

တချို့များဆိုရင် လူလူချင်း ရှင်ကွဲ၊ သေကွဲ ကွဲလို့ကျတဲ့မျက်ရည်မျိုးတောင် မကဘူး။ မိမိချစ်တဲ့ တိရစ္ဆာန်လေးတွေနဲ့ ရှင်ကွဲ၊ သေကွဲ ကွဲရတယ်ဆိုရင်ပဲ မျက်ရည်ကျရတယ်။

တချို့က ခွေးကြောင်စတဲ့ တိရစ္ဆာန်လေးတွေကို သိပ်ချစ်တယ်။ မိမိ သိပ်ချစ်တဲ့ ခွေးလေး၊ ကြောင်လေးတွေ သူများယူ သွားပြီ သို့မဟုတ် သေဆုံးသွားပြီဆိုရင်လည်း ကိုယ့်အိမ်က လူတစ်ယောက်ယောက် သေသွားသလို ငိုပြီးမျက်ရည်ကျရပါတယ်။

မသေဘူးပဲထားဦး၊ ကိုယ်မွေးထားတဲ့ ခွေးကလေး၊ ကြောင်ကလေး ပျောက်သွားတယ်၊ အချိန်တန်လို့ အိမ်ပြန်မလာ ဘူးဆိုရင်ဝမ်းနည်းပြီးတော့ မျက်ရည်ကျရတယ်။

အဲဒီလိုအားဖြင့် မိမိချစ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များနဲ့ ရှင်ကွဲကွဲခြင်း၊ သေကွဲ ကွဲခြင်းကြောင့်လည်း မျက်ရည်ကျရ ကိုယ်ချစ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ပစ္စည်းဥစ္စာတွေ ဆုံးရှုံးသွားတဲ့အခါ၊ ရာထူးအာဏာတွေ ပျက်စီးသွားတဲ့အခါ၊ အနာရောဂါတွေ နှိပ်စက်ခံရတဲ့အခါ၊ ဘေး ရန်အန္တရာယ်တွေ ကြုံတွေ့ ရတဲ့အခါ၊ အဲဒီလိုအခါမျိုးတွေမှာလည်းပဲ မျက်ရည်ကျရတယ်။

မိမိကိုယ်တိုင် ပစ္စည်းဥစ္စာတွေ ပျက်စီးသွားတဲ့အခါ၊ ရာထူးအာဏာတွေ ကျဆင်းသွားတဲ့အခါ၊ အနာရောဂါတွေ နှိပ်စက် ခံရတဲ့ အခါ၊ ဘေးရန်အန္တရာယ်တွေ တွေ့ကြုံရတဲ့အခါ၊ သူတစ်ပါးက မျက်ရည်ကျလောက်အောင် စတဲ့ နောက်တဲ့အခါ၊ နာကျင်ခံ ခက်အောင် ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်တဲ့အခါ စသည်အားဖြင့် အဲဒီလိုအခါမျိုးတွေမှာလည်း မျက်ရည်ကျရတာပဲ။

ဒီတော့မျက်ရည်ကျခြင်းတွေ အများကြီးရှိတဲ့အထဲက မျက်ရည်ကျခြင်းရဲ့ အကြောင်းတွေ ဘယ်လောက်ပဲများများ အနှစ်ချုပ်လိုက်လို့ရှိရင်တော့ ‘ပိယေဟိ ဝိပုယောဂမျက်ရည်’ နဲ့ ‘အပိယေဟိ သမ္ပယောဂမျက်ရည်’ လို့ မျက်ရည်နှစ်မျိုးပဲရှိတယ်။

ပိယေဟိ ဝိပုယောဂမျက်ရည်ဆိုတာက မိမိချစ်ခင်နှစ်သက်မြတ်နိုးတဲ့ သက်ရှိသက်မဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါတွေနဲ့ ခွဲခွာကွေ့ကွင်းခြင်း ကြောင့် ကျရတဲ့ မျက်ရည်ပါပဲ။ တစ်နည်းအားဖြင့် ပြောရရင်တော့ ပိုင်ဆိုင်ချင်တာ မပိုင်ဆိုင်ရလို့ ကျရတဲ့ မျက်ရည်၊ လိုချင်တာမရလို့ ကျရတဲ့မျက်ရည်၊ ဖြစ်ချင်တာမဖြစ်ရလို့ ကျရတဲ့မျက်ရည်၊ အဲဒီမျက်ရည်ကို ပိယေဟိ ဝိပုယောဂ မျက်ရည်လို့ခေါ်ပါတယ်။

နောက်တစ်ခု အပိယေဟိ သမ္ပယောဂမျက်ရည်ဆိုတာကတော့ မိမိမချစ်ခင်မနှစ်သက်မမြတ်နိုးတဲ့ သက်ရှိသက်မဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ၊ အရာဝတ္ထုတွေနဲ့ အတူယှဉ်တွဲပြီးနေခြင်းကြောင့် ကျရတဲ့မျက်ရည်ပါပဲ။ တစ်နည်းအားဖြင့် ပြောရရင်တော့ မပိုင်ဆိုင်ချင်တာ ပိုင်ဆိုင်ရလို့ကျရတဲ့မျက်ရည်၊ မလိုချင်တာရလို့ ကျရတဲ့မျက်ရည်၊ မဖြစ်ချင်တာဖြစ်ရလို့ ကျရတဲ့မျက်ရည်၊ အဲဒီမျက်ရည်ကို အပိယေဟိ သမ္ပယောဂ မျက်ရည်လို့ခေါ်ပါတယ်။

အဲဒီ ပိယေဟိ ဝိပုယောဂမျက်ရည်နဲ့ အပိယေဟိ သမ္ပယောဂ မျက်ရည်တွေ သံသရာတစ်လျှောက်မှာ ကျခဲ့တာ ဘယ်လောက်များလဲဆိုရင် သမုဒ္ဒရာလေးစင်းမှာရှိတဲ့ရေတွေကမှ နည်းဦးမယ်။ သံသရာတစ်လျှောက်ကျခဲ့တဲ့ မျက်ရည်က ပိုပြီးတော့ များပါတယ်။ သံသရာတစ်လျှောက်မှာ ကျခဲ့ရတဲ့မျက်ရည်တွေက သမုဒ္ဒရာလေးစင်းမှာရှိတဲ့ရေတွေထက်တောင် ပိုပြီး တော့ များပါတယ်။

အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် ကျရတဲ့မျက်ရည်တွေကို စုပေါင်းလိုက်မှ သမုဒ္ဒရာလေးစင်းမှာရှိတဲ့ရေတွေထက်

များတာမဟုတ်ပါဘူး။ အကြောင်းတစ်မျိုးတစ်မျိုးကြောင့် ကျတဲ့မျက်ရည်ကိုက သမုဒ္ဒရာလေးစင်းမှာရှိတဲ့ မျက်ရည်ထက် ပိုများပါတယ်။

အဲဒီအကြောင်းတစ်မျိုးတစ်မျိုးကိုလည်းပဲ ပုံစံအမျိုးမျိုး၊ ရှုထောင့်အမျိုးမျိုး၊ သဘောတရားအမျိုးမျိုးနဲ့ ဘက်ပေါင်းစုံ စိတ်ချင်သလောက်စိတ်၊ စိတ်လိုက်သမျှ အစိတ်တိုင်းအစိတ်တိုင်း၊ အစိတ်တစ်ခုချင်း၊ တစ်ခုချင်းကြောင့် ကျရတဲ့မျက်ရည်ကလည်း သမုဒ္ဒရာလေးစင်းမှာရှိတဲ့ရေထက် များတာပါပဲ။

ဆိုကြပါစို့။ အမေသေလို့ကျရတဲ့မျက်ရည်၊ တခြားတခြားသော မျက်ရည်အမျိုးအစားတွေမပါဘဲနဲ့ အမေသေခြင်းကြောင့် ကျရတဲ့မျက်ရည်တစ်ခုတည်းကိုက သမုဒ္ဒရာလေးစင်းမှာရှိတဲ့ရေထက် များလှပါတယ်။

အဲဒီ အမေသေလို့ကျရတဲ့မျက်ရည်အမျိုးအစားတစ်ခုကိုလည်း ထပ်ပြီးစိတ်လိုက်ဦး။ နာမည်တစ်မျိုးတည်းရှိတဲ့ အမေကြောင့်ကျရတဲ့မျက်ရည်ကလည်း သမုဒ္ဒရာလေးစင်းထက်မက များပါတယ်။

ဆိုကြပါစို့။ 'ဒေါ်က' ဆိုတဲ့နာမည်နဲ့ သံသရာတစ်လျှောက်လုံး တော်စပ်ခဲ့တဲ့ အမေတွေကြောင့် ကျရတဲ့မျက်ရည်ကလည်း ပဲ၊ တခြားတခြားနာမည်ရှိတဲ့ အမေတွေသေလို့ ကျတဲ့မျက်ရည်မပါဘူးနော်။ ဒေါ်ကဆိုတဲ့ နာမည်တူ အမေတွေသေလို့ ကျရတဲ့ မျက်ရည်ကလည်း သမုဒ္ဒရာလေးစင်းမှာရှိတဲ့ ရေထက်ထက် များတယ်။

တစ်ခါ ကိုယ့်ဘက်ကိုလည်း ပြန်ပြီး စိတ်လိုက်ဦး။ မိမိကလည်း သံသရာမှာ 'မောင်က' ဆိုတဲ့နာမည်၊ အဲဒီနာမည်တစ်မျိုး တည်းနဲ့ ရှိစဉ်တုန်းက တော်စပ်ခဲ့ဖူးတဲ့အမေတွေကြောင့် ကျရတဲ့မျက်ရည်၊ အဲဒီမျက်ရည်ကလည်း သမုဒ္ဒရာလေးစင်းမှာရှိတဲ့မျက်ရည် ထက် များပါတယ်။ ကိုယ်က 'မယ်ခ' ဆိုတဲ့သမီးဖြစ်ခဲ့လို့ ဒီမယ်ခဆိုတဲ့နာမည်နဲ့ချည်းပဲ တော်စပ်ခဲ့ဖူးတဲ့ အမေတွေ သေလို့ ကျရတဲ့ မျက်ရည် ဒါလည်း သမုဒ္ဒရာလေးစင်းမှာရှိတဲ့ရေထက် များပါတယ်။

အကြောင်းတစ်မျိုးတစ်မျိုးကို ကိုယ်စိတ်ချင်သလောက်စိတ်၊ စိတ်လိုက်သမျှ တစ်စိတ်တစ်စိတ်ကြောင့် ကျရတဲ့မျက်ရည် ဟာလည်း သမုဒ္ဒရာလေးစင်းမှာရှိတဲ့ ရေထက်များပါတယ်။

ဒီလိုဆိုတော့ အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် ကျရတဲ့ မျက်ရည်တွေကို စုပေါင်းလိုက်မယ်ဆိုရင်၊ အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် ကျရတဲ့မျက်ရည်ဟာ ခန်းခြောက်မသွားဘဲနဲ့ တည်ရှိနေမယ်ဆိုရင် အဲဒီ မျက်ရည်ဟာ သမုဒ္ဒရာလေးစင်းလည်း မကပါဘူး။ သမုဒ္ဒရာအစင်းလေးဆယ်လည်း မကပါဘူး။ သမုဒ္ဒရာအစင်းလေးထောင်လည်း မကပါဘူး။ သမုဒ္ဒရာ အစင်းပေါင်း ကုဋေကုဋာ၊ အသင်္ချေအနန္တ မရေမတွက်နိုင်အောင် မျက်ရည်တွေ ကျခဲ့လှပါပြီ။

အဲဒီလို ဆင်ခြင်နုလုံးသွင်းလိုက်တော့ ဘဝခန္ဓာသံသရာဟာ အင်မတန်ငြီးငွေ့စရာကောင်းလှပါလား။ ငြီးငွေ့သင့်လှပါပြီ။ ငြီးငွေ့ကြပါတော့။ ခန္ဓာအသစ် ထပ်ဖြစ်မယ့် အလုပ်တွေနဲ့ အချိန်မကုန်ကြပါနဲ့တော့။

သံသရာတစ်လျှောက်လုံး အကြိမ်ပေါင်းများစွာ မရေမတွက်နိုင်အောင် ပြုလုပ်ခဲ့တဲ့ စားဝတ်နေရေးအလုပ်တွေ၊ အိမ်ထောင် သားမွေးအလုပ်တွေနဲ့ချည်းပဲ အချိန်မဖြုန်းကြပါနဲ့တော့။ ခန္ဓာအသစ် ထပ်မဖြစ်တော့မယ့်အလုပ်ကို အားထုတ်ကြပါတော့။ ခန္ဓာဝဋ်ဇာတ် အမြစ်ပြတ်မယ့် ဝိပဿနာအလုပ်ကို အချိန်ပြည့် ဦးစားပေးပြီး ကြိုးစားအားထုတ်ကြပါတော့။ သံသရာမျက်ရည် သမုဒ္ဒရာကြီး ခန်းခြောက်စေမယ့်၊ မျက်ရည်ဇာတ်သိမ်းစေမယ့် ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာ ကုသိုလ်ကောင်းမှုတွေ၊ ပါရမီဆယ်ပါး အကျင့်တရားတွေကိုပဲ ဖြည့်ကျင့်ကြပါတော့။

အဲဒီလို မျက်ရည်အကြောင်းကို ဆင်ခြင်တာ၊ သံသရာမှာ ကိုယ်ကျခဲ့တဲ့ မျက်ရည်တွေ သမုဒ္ဒရာလေးစင်းမက များပြီလို့ ဆင်ခြင် တာဟာ ဘာအတွက်လဲဆိုရင် သံဝေဂဉာဏ်ဖြစ်ဖို့ပါပဲ။ ဖြစ်လာတဲ့ သံဝေဂဉာဏ်က ဘာအတွက်လဲဆိုရင် ဝိပဿနာဉာဏ် အတွက်ပါပဲ။

ဝိပဿနာအလုပ် အားထုတ်တဲ့နေရာမှာ သံဝေဂဉာဏ်အားကောင်းဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။ သံဝေဂဉာဏ် အားနည်းနေပြီဆိုရင် လောကီ အာရုံကာမဂုဏ်တွေမှာပဲ ယုံလွင့်ပြီး နေတတ်ပါတယ်။ ဝိပဿနာရဲ့ အရှုခံအာရုံပေါ်မှာ စိတ်ကလေး တည့်တည့်မတ်မတ် မကျဘဲ ဖြစ်နေတတ်တယ်။

သံဝေဂအားကောင်းနေပြီ ခိုင်ခံ့နေပြီဆိုရင် မိမိရဲ့စိတ်ဟာ ဘယ်ကိုမှ ပြေးမသွားတော့ဘဲနဲ့ ဝိပဿနာရဲ့ အရှုခံအာရုံပေါ် မှာ တည့်တည့်မတ်မတ်ကျပြီးတော့ ဝိပဿနာဉာဏ်တွေ လျင်မြန်စွာတက်ပါတယ်။ ဝိပဿနာဉာဏ်တွေတက်မှ မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်ကို ဆိုက်ရောက်လို့ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်ကြမယ်။

ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားရှင်က သံသရာတစ်လျှောက် ကျခဲ့တဲ့မျက်ရည်တွေ သမုဒ္ဒရာလေးစင်းမကများတဲ့ အကြောင်း ကို ချစ်သားတို့ချစ်သမီးတို့ မကြာခဏ ဆင်ခြင်ကြပါ။ နှလုံးသွင်းကြပါ။

ဆင်ခြင်ပြီးတော့ သံဝေဂဉာဏ်ကို ရအောင်ယူပါ။ ရလာတဲ့ သံဝေဂဉာဏ်၊ သံဝေဂစွမ်းအင်နဲ့ ဝိပဿနာအလုပ်ကို ကြိုးကြိုးပမ်းပမ်း အားထုတ်ပြီး မဂ်ဉာဏ်ဖိုလ်ဉာဏ်နဲ့ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုကြပါ'လို့တိုက်တွန်းတော်မူပါတယ်။

ပင်လယ်ရေတယ်မစမ်း၊ သတိအမိပမ်း

တရားနာပရိသတ်များ နေ့တိုင်းနေ့တိုင်း ရေချိုးကြတယ်။ ရေချိုးတဲ့အခါတိုင်း မိမိချိုးနေတဲ့ ရေကန်ထဲက ရေကို ကြည့်ပြီးတော့ ဪ သံသရာတစ်လျှောက် ငါကျခဲ့ရတဲ့ မျက်ရည်တွေဟာ ဒီရေကန်ထဲမှာ ရှိတဲ့ ရေတွေထက် အဆပေါင်းများစွာ မနှိုင်းယှဉ်သာ အောင် များပြားလှပါလား။ အဲဒီလို ဆင်ခြင်ကြရမယ်။

ရေခွက်နံ့ခပ်ပြီး ရေကို လောင်းချိုးလိုက်တိုင်း လောင်းချိုးလိုက် တိုင်း ဪ သံသရာတစ်လျှောက် ငါကျခဲ့ရတဲ့ မျက်ရည်တွေ ကို ငါရေချိုးနေရပါလား။ အဲဒီလို ဆင်ခြင်ကြရမယ်။ အဲဒီလိုများ ဆင်ခြင်နုလုံးသွင်းနိုင်ခဲ့မယ်ဆိုရင် ခန္ဓာကိုယ် မွေးညင်းပေါက် ကလေးတွေထဲက စိမ့်ဝင်သွားတဲ့ရေတွေနဲ့အတူ သံဝေဂစွမ်းအင်တွေလည်း စိမ့်ဝင်ပြီးတော့ သွားကြမှာပါ။

တရားနာပရိသတ်များ နေ့တိုင်းရေသောက်ကြတယ်။ ရေသောက်တိုင်း ရေသောက်တိုင်း ရေအိုးထဲမှာရှိတဲ့ရေ၊ ရေခွက်ထဲမှာရှိတဲ့ရေကို ကြည့်ပြီးတော့ အော် သံသရာတစ်လျှောက် ငါကျခဲ့တဲ့ မျက်ရည်တွေဟာ ဒီရေအိုးထဲကရေထက်၊ ဒီ ရေခွက်ထဲကရေထက် အဆများစွာ များလှပါလား။ သံသရာတစ်လျှောက် ငါကျခဲ့တဲ့ မျက်ရည်တွေကို ငါသောက်နေရတာပါလား။

အဲဒီလိုလေးများ တစ်ချက်လောက် ဆင်ခြင်နုလုံးသွင်းလိုက်မယ်ဆိုရင် သောက်လိုက်တဲ့ ရေနဲ့အတူ မိမိတို့ရဲ့ နုလုံးသား ထဲကို သံဝေဂစွမ်းအားတွေ စီးဆင်းပြီးတော့ သွားမှာပါ။ ကြိမ်ဖန်များလာပြီဆိုရင်မိမိရဲ့ အသွေးအသားတွေဟာ သံဝေဂဓာတ်တွေနဲ့ ထုံမွမ်းထားတဲ့အသွေးအသားတွေအဖြစ်နဲ့ မြင့်မြတ်စွာ ဖြစ်တည်နေတော့မှာပါ။

အဲဒီလိုအားဖြင့် ရေနဲ့ထိတွေ့တိုင်း ထိတွေ့တိုင်း၊ မျက်နှာသစ်တိုင်း၊ လက်ဆေးတိုင်း၊ ပန်းကန်တွေဆေးတိုင်း၊ အိုးတွေ ဆေးတိုင်း၊ ကျင်ကြီးကျင်ငယ်စွန့်ပြီးလို့ ရေနဲ့ ဆေးကြောသုတ်သင်မှုပြုတိုင်း၊ အဲဒီလိုအားဖြင့် ရေနဲ့ ပတ်သက်တိုင်း ပတ်သက် တိုင်း၊ ရေနဲ့ ထိတွေ့တိုင်း ထိတွေ့တိုင်း သံသရာတစ်လျှောက် ငါကျခဲ့တဲ့မျက်ရည်တွေ ဒီရေတွေထက် အဆပေါင်းများစွာများတယ်လို့ မကြာခဏ ဆင်ခြင်လိုက်မယ်ဆိုရင် သံဝေဂစွမ်းအင်တွေ ထက်သန်လာမယ်။

သံဝေဂစွမ်းအင်တွေ ထက်သန်လာလို့ ထက်သန်လာတဲ့ အဲဒီ သံဝေဂစွမ်းအင်တွေကို အရင်းအနှီးပြုပြီး ဝိပဿနာအလုပ် ကို ကြိုးကြိုးပမ်းပမ်း အားထုတ်ပြီးဆိုရင်တော့ မိမိတို့လိုလားတောင့်တတဲ့ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို လျင်မြန်စွာ ရောက်ရှိနိုင်ကြမှာပါ။ မယုံကြည်ဘူး ဆိုရင် လက် တွေ့စမ်းသပ်ကြည့်ပါလို့ တိုက်တွန်းပါတယ်။

အခုလို ဆင်ခြင်နုလုံးသွင်းဖို့ ဦးဇင်းတို့ တိုက်တွန်းရတာကလည်း ဦးဇင်းတို့ဘာသာ ဦးဇင်းတို့ထိုင်ကြံဆပြီးတော့ စိတ်ထင်ရာ လျှောက်ပြောနေခြင်း မဟုတ်ပါဘူး။ ပိဋကတ်တော်မှာ အဲဒီလို လက်တွေ့ကျင့်သုံးခဲ့တဲ့ သာဓကရှိပါတယ်။

တိဿသာမဏေဆိုတာတရားနာ ပရိသတ်များအားလုံး ကြားဖူးကြပါတယ်။ ခုနစ်နှစ်အရွယ်နဲ့ ရဟန္တာဖြစ်သွားတဲ့ ကိုရင်လေးပါ။ အဲဒီကိုရင်လေးဟာ သာဝတ္ထိပြည်၊ ဇေတဝန်ကျောင်းမှာ သီတင်းသုံးလို့ရှိရင် နေ့စဉ်နေ့တိုင်း လာရောက် ဖူးမျှော် နေကြ၊ ပူဇော်နေကြတဲ့ ဒကာဒကာမ ပရိသတ်တွေ၊ လာပြီးတော့ စကားပြောကြတဲ့မိဘဆွေမျိုး သူငယ်ချင်း ပရိသတ်တွေ၊ ပရိသတ်အလွန်များပါတယ်။

အဲဒီလို ပရိသတ်တွေနဲ့ နေနေရတဲ့အတွက်ကြောင့် ဒီပရိသတ်တွေနဲ့သာ နေနေရမယ်ဆိုရင် ဝိပဿနာအလုပ် အားထုတ် ဖြစ်တော့မှာ မဟုတ်ဘူး။ သာသနာမှာ ထောက်တည်ရာရမှာမဟုတ်တော့ဘူး ဆိုပြီးတော့ အပေါင်းအဖော်ပရိသတ်ကို စွန့်ပြီးတော့ သာဝတ္ထိမြို့နဲ့ ယူဇနာ(၁၂၀)၊ မိုင်အားဖြင့် မိုင်ပေါင်း (၉၆၀) ကျော်ဝေးတဲ့ တောထဲမှာသွားပြီးတော့ တရားအားထုတ်တယ်။

လူကလည်း တစ်ယောက်တည်းနေတယ်။ စိတ်ကလည်း တစ်စိတ်တည်းထားတယ်။ အဲဒီလိုအားဖြင့် 'တစ်ယောက် တည်းနေ တစ်စိတ်တည်းထား' ဆိုတဲ့ လမ်းညွှန်ချက်ကို ဦးထိပ်ပန်ဆင်ပြီးတော့ ကိုရင်လေး တရားအားထုတ်လိုက်တာ ဝါတွင်း မှာပဲ ရဟန္တာဖြစ်သွား ပါတယ်။

ဝါကျွတ်တော့ မြတ်စွာဘုရားအမှူးရှိတဲ့ သံဃာတော်များ၊ မြတ်စွာဘုရားနဲ့တကွ အဂ္ဂသာဝကနှစ်ပါး၊ မဟာသာဝက အပါး (၈၀)၊ အဲဒီသံဃာတစ်ပါးတစ်ပါးမှာလည်း အခြံအရံပရိသတ်ပေါင်း (၅၀၀) စီ၊ (၅၀၀) စီ အားဖြင့် ဘုရားအမှူးရှိတဲ့ သံဃာတော်ပေါင်း လေးသောင်းကျော်၊ ကိုရင်လေးရှိတဲ့ တောထဲကို ကြွရောက်ပြီးတော့ ချီးမြှောက်ကြတယ်။ အခုလို သီတင်းကျွတ် တဲ့ အချိန်အခါမှာပါ။

အဲဒီလို ချီးမြှောက်တဲ့ ခရီးစဉ်မှာ မြတ်စွာဘုရားရှင်က ကိုရင်လေးနဲ့ နှစ်ပါးတည်း ကိုရင်လေးတရားအားထုတ်တဲ့နေရာရဲ့ ပတ်ဝန်းကျင်ကို လှည့်လည်ကြည့်ရှုပါတယ်။

အဲဒီလို လှည့်လည်ကြည့်ရှုရင်းနဲ့ ကိုရင်လေးနေတဲ့ သီတင်းသုံးတဲ့ကျောင်းနဲ့ မနီးမဝေးက တောင်လေးပေါ်တက်တယ်။ တောင်ထိပ် ရောက်တယ်ဆိုရင်ပဲ တောင်ထိပ်ကနေ လှမ်းမျှော်ကြည့်လိုက်ရင် သမုဒ္ဒရာကြီးကို မြင်ရပါတယ်။ အဲဒီမှာ မြတ်စွာဘုရားက မေးပါတယ်။

‘ချစ်သား. . . ၊ ဒီတောင်ထိပ်ပေါ်ကနေ ရပ်ပြီးတော့ လှမ်းမျှော်ကြည့်လိုက်ရင် ဘာများတွေ့ပါသလဲ’
‘မှန်လှပါ။ သမုဒ္ဒရာကြီး တွေ့ရကြောင်းပါဘုရား’
‘အဲဒီ သမုဒ္ဒရာကြီးကိုတွေ့တော့ ချစ်သား ဘာများ စဉ်းစားမိပါသလဲ’
‘မှန်လှပါဘုရား။ ဒီသမုဒ္ဒရာကြီးကို တွေ့တိုင်းတွေ့တိုင်း တပည့်တော် ဒီလိုနည်းသွင်းမိပါတယ်ဘုရား။’

သံသရာတစ်လျှောက်မှာ ဆင်းရဲဒုက္ခမျိုးစုံနဲ့ ကြုံတွေ့ရလို့ ငါ ကျခဲ့ရတဲ့ မျက်ရည်တွေဟာ ဟောဒီသမုဒ္ဒရာကြီးထဲမှာ ရှိတဲ့ ရေတွေထက် အဆပေါင်းများစွာများခဲ့ပြီ။ ကျခဲ့တဲ့မျက်ရည်တွေ မရေတွက်နိုင်အောင် များခဲ့တဲ့အတွက်ကြောင့် ဖြတ်သန်းလာခဲ့တဲ့ သံသရာခရီးကြီးဟာ ဘယ်တုန်းကစခဲ့တယ်လို့ မသိနိုင်လောက်အောင် အင်မတန် ရှည်လျားခဲ့ပြီ။ ဒီတော့ အမောင်တိဿ၊ အသင် ဒီဘဝ၊ ဒီခန္ဓာကြီးကို ငြီးငွေ့စမ်းပါတော့၊ ဝိပဿနာအလုပ်ကို ကြိုးကြိုးစားစား အားထုတ်ပါတော့။

အဲဒီလို တပည့်တော် ကိုယ့်ကိုယ်ကို အမြဲတမ်း ဆုံးမခဲ့ပါတယ် ဘုရား။ ဆုံးမပြီးတော့ ဒီသမုဒ္ဒရာကို ကြည့်ပြီးတော့ မျက်ရည်အကြောင်း ဆင်ခြင်စဉ်းစားခြင်းကြောင့်ရလာတဲ့ သံဝေဂစွမ်းအားနဲ့ ဝိပဿနာအလုပ်ကို ကြိုးကြိုးပမ်းပမ်း အားထုတ်ခဲ့ပါတယ်ဘုရား။’

အဲဒီလိုပြောတော့ မြတ်စွာဘုရားရှင်က သာဓု. . သာဓု. . သာဓုလို့ သာဓုသုံးကြိမ် ခေါ်တော်မူပါတယ်။ အဲဒီဖြစ်ရပ်လေး နမူနာယူပြီးတော့ ဦးဇင်းတို့က ရေမြင်တိုင်း မျက်ရည်ကို သတိရဖို့ ကျင့်ရမယ့်ကျင့်စဉ်ကို ပြောခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီလို ကိုရင်လေးကို သာဓုသုံးကြိမ်ခေါ်ပြီးတော့မြတ်စွာဘုရားရှင်က အခုလို မိန့်ကြားတော်မူပါတယ်။

စတုသု သမုဒ္ဒေသု ဇလံ ပရိတ္တကံ၊
တတော ဗဟံ အဿုဇလံ အနပ္ပကံ။
ဒုက္ခေ ဖုဋ္ဌဿ နရဿ သောစနာ၊
ကိကာရဏာ သမ္ပ တုဝံ ပမဇ္ဇသိ။

အဓိပ္ပါယ်ကတော့ ‘သမုဒ္ဒရာလေးစင်းထဲမှာရှိတဲ့ ရေဟာ တကယ်တော့ နည်းနည်းလေးပါ။ သတ္တဝါတစ်ဦးတစ်ယောက်ရဲ့ သံသရာကျင်လည်စဉ် ဆင်းရဲဒုက္ခတစ်မျိုးမျိုးနဲ့ တွေ့ကြုံရလို့ ပူပန်သောကဖြစ်ပြီး ကျခဲ့ရတဲ့ မျက်ရည်ရေပူတွေကမှ သမုဒ္ဒရာလေးစင်းထဲကရေတွေထက် အဆပေါင်းများစွာ များပြားလှပါတယ်။ နည်းနည်းပဲ ကျခဲ့ဖူးတဲ့ မျက်ရည်ရေပူအမျိုးအစား တစ်ခုမှ မရှိပါဘူး။ ဒါနဲ့များ အသင် သူတော်ကောင်းက ဘာဖြစ်လို့ မေ့လျော့နေချင်တာလဲ။ ဘာအကြောင်းကြောင့်မှ မမေ့လျော့ပါနဲ့ လို့ ဆိုလိုပါတယ်။’

ဒီတော့ အဲဒီလို မျက်ရည်အကြောင်း ဆင်ခြင်စဉ်းစားတာဟာ ဘာအတွက်လဲဆိုရင် ‘ကိကာရဏာ သမ္ပ တုဝံ ပမဇ္ဇသိ’ ဆိုတဲ့ စကားရပ်ကိုထောက်ပြီး မျက်ရည်အကြောင်း ဆင်ခြင်စဉ်းစားခြင်းဟာ အပ္ပမာဒတရားအတွက်ဖြစ်ပါတယ်။

အပ္ပမာဒတရားဆိုတာ မမေ့တဲ့တရားပါပဲ။ မမေ့တဲ့တရားဆိုတာ သတိတရားပါ။ သတိရှိဖို့ပါပဲ။ သတိရှိတယ်ဆိုတဲ့ နေရာမှာလည်း အရပ်ထဲပြောနေကျ သတိရှိတာမျိုးမဟုတ်ဘဲ မိမိရဲ့ရုပ်နာမ်ခန္ဓာအပေါ်မှာ မိမိရုပ်နာမ်ခန္ဓာရဲ့ ဖြစ်စဉ်တိုင်း ဖြစ်စဉ်တိုင်းသတိလေးကပ်ပြီးတော့ထားရမှာ။ သတိပဋ္ဌာန်နည်းလမ်းတကျ ရှုမှတ်ပွားများတဲ့သတိနဲ့ အမြဲတမ်းသတိရှိနေရမှာကို ဆိုလိုပါတယ်။

အဲဒီတော့ မျက်ရည်အကြောင်း ဆင်ခြင်စဉ်းစားခြင်းဟာ သတိပဋ္ဌာန်အလုပ်ကို ကြိုးကြိုးစားစား ပွားများအားထုတ်ဖို့ အတွက်ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

တန်ဖိုးမရှိတဲ့မျက်ရည်

အဲဒီတော့ သံသရာတစ်လျှောက် ကျခဲ့ရတဲ့ မျက်ရည်တွေဟာ တန်ဖိုးမရှိတဲ့ မျက်ရည်တွေက များခဲ့သလား၊ တန်ဖိုးမရှိတဲ့ မျက်ရည်တွေက များခဲ့သလားဆိုရင် တန်ဖိုးမရှိတဲ့ မျက်ရည်တွေပဲ များခဲ့ပါတယ်။ ပြောရမယ်ဆိုရင်တော့ တန်ဖိုးမရှိတဲ့

မျက်ရည်ချည်းပဲ ဖြစ်ခဲ့တယ်။

ကိုယ့်ရဲ့မျက်ရည်သမိုင်းကို ပြန်ပြီးတော့ ဆန်းစစ်ကြည့်မယ် ဆိုရင် တန်ဖိုးမရှိတဲ့ မျက်ရည်တွေချည်းပဲ ကျခဲ့ရတယ် ဆိုတော့ တန်ဖိုး ရှိတဲ့မျက်ရည်များ ရှိသေးသလားလို့ မေးစရာပါပဲ။ မျက်ရည်ဆိုမှတော့ ဘယ်မျက်ရည်ပဲဖြစ်ဖြစ် တန်ဖိုးမရှိဘူး ပေါ့လို့ စောဒကတက်စရာပါပဲ။ တန်ဖိုးရှိတဲ့မျက်ရည်ဆိုတာလည်း ရှိပါတယ်။

တန်ဖိုးရှိတဲ့မျက်ရည်နဲ့ တန်ဖိုးမရှိတဲ့မျက်ရည်ဆိုပြီး ဘယ်လို ခွဲခြားသတ်မှတ်မလဲဆိုရင် သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲက မထွက်မြောက်စေနိုင်တဲ့မျက်ရည်ဟာ တန်ဖိုးမရှိတဲ့မျက်ရည်ပါ။ သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲက ထွက်မြောက်စေနိုင်တဲ့ မျက်ရည်ကတော့ တန်ဖိုးရှိတဲ့မျက်ရည်ပါပဲ။

သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲက ထွက်မြောက်ဖို့ဆိုတာကလည်း အကုသိုလ်တရားတွေအကြွင်းမဲ့ ကင်းရှင်းပြီးတော့နေမှ၊ ကုသိုလ် တရားတွေ အကြွင်းမဲ့ ပြည့်စုံနေမှသာ လွတ်မြောက်နိုင်တာပါ။

ဒါကြောင့် အကုသိုလ်တရားတွေ တိုးပွားပြီးတော့ ကုသိုလ်တရားတွေ ဆုတ်ယုတ်စေနိုင်တဲ့ မျက်ရည်ဟာ တန်ဖိုးမရှိတဲ့ မျက်ရည်ပါပဲ။ အကုသိုလ်တရားတွေ ဆုတ်ယုတ်ပြီးတော့ ကုသိုလ်တရားတွေ တိုးပွားစေနိုင်တဲ့မျက်ရည်ကတော့ တန်ဖိုးရှိတဲ့ မျက်ရည်ပါပဲ။

မိဝဲသင့်တဲ့မျက်ရည်၊ ကျသင့်တဲ့မျက်ရည်၊ တန်ဖိုးရှိတဲ့မျက်ရည် ကို နေက္ခမ္မနိသမိတ (နေက္ခမ္မသိတ) မျက်ရည်လို့ ခေါ် တယ်။ မမိဝဲသင့်တဲ့မျက်ရည်၊ မကျသင့်တဲ့မျက်ရည်၊ တန်ဖိုးမရှိတဲ့မျက်ရည်ကိုတော့ ကာမ နိသမိတမျက်ရည် (ဂေဟသိတ မျက်ရည်) လို့ ခေါ်ပါတယ်။

ကာမနိသမိတမျက်ရည်ဆိုတာ လောကီအာရုံ ကာမဂုဏ်ကို အကြောင်းပြုပြီးတော့ ကျတဲ့ မျက်ရည်ပါ။ မိမိ လိုချင် တောင့်တ တဲ့ လောကီအာရုံ ကာမဂုဏ်တွေမရလို့ ကျတဲ့မျက်ရည်၊ ရထားတဲ့ လောကီ အာရုံ ကာမဂုဏ်တွေ ပျက်စီးဆုံးရှုံး သွားလို့ ကျရတဲ့မျက်ရည်၊ အဲဒီမျက်ရည်ဟာ ကာမနိသမိတမျက်ရည်ပါပဲ။

ပျက်စီးဆုံးရှုံးလို့ ကျတဲ့မျက်ရည်မှသာလျှင် ကာမနိသမိတမျက်ရည် မဟုတ်ပါဘူး။ မိမိ သိပ်လိုချင်တောင့်တတဲ့၊ မိမိ အရမ်းမျှော်လင့်ထားတဲ့ ကာမဂုဏ်ဝတ္ထုတွေ ရလာတဲ့အခါမှာလည်းပဲ မမျှော်လင့်ဘဲနဲ့ ရုတ်တရက် အလွန်အမင်းဝမ်းသာပြီး မျက်ရည်ကျတတ်တယ်။

ဆိုပါတော့၊ ရုပ်ရှင်မင်းသား မင်းသမီးတွေ အကယ်ဒမီ ပေးအပ်တဲ့ပွဲမှာ မိမိရဲ့နာမည် ကြေညာလိုက်ပြီဆိုတာနဲ့ မမျှော်လင့် ဘဲ ဝမ်း မြောက်ဝမ်းသာဖြစ်ပြီး မျက်ရည်တွေ ကျကြပါတယ်။ တချို့ကျောင်းသားကျောင်းသူတွေ စာမေးပွဲအောင်စာရင်းတွေ ထွက်လို့ အောင်ပြီဆို တာသိရရင် ဝမ်းသာပြီး မျက်ရည်ကျကြတယ်။ ဂုဏ်ထူးတွေ အများကြီး ထွက်ပြီဆိုရင် အပျော်လွန်ပြီး မျက်ရည်ကျကြတယ်။

အဲဒီလို ကိုယ်သိပ်လိုချင်တဲ့ အာရုံဝတ္ထုကိုရလို့ ကျတဲ့မျက်ရည် ကလည်း ကာမနိသမိတမျက်ရည်ပါပဲ။ အဲဒီမျက်ရည်ဟာ အသေဝိတဗ္ဗ မျက်ရည်၊ မမိဝဲသင့်တဲ့မျက်ရည်၊ မကျသင့်တဲ့မျက်ရည်၊ တန်ဖိုးမရှိတဲ့ မျက်ရည်ဖြစ်ပါတယ်။

. . . . . သေဝိတော အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဗ္ဗန္တိ ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ . . . . . န သေဝိတဗ္ဗ။

(သုတ်မဟာဝါ၊ ၂၂၂။)

မိမိကျလိုက်တဲ့ မျက်ရည်ကြောင့် အကုသိုလ်တရားတွေ တိုး ပွားလာတယ်။ ကုသိုလ်တရားတွေ ဆုတ်ယုတ်သွားတယ် ဆိုရင် အဲဒီမျက်ရည်မျိုးဟာ မမိဝဲထိုက်တဲ့မျက်ရည်၊ မကျထိုက်တဲ့မျက်ရည်၊ တန်ဖိုးမရှိတဲ့မျက်ရည်ပါပဲ။

တန်ဖိုးရှိတဲ့ မျက်ရည်

နေက္ခမ္မနိသမိတမျက်ရည်ဆိုတာက ထွက်မြောက်ခြင်းကို အ ကြောင်းပြုပြီးကျတဲ့မျက်ရည်။ ကာမဂုဏ်မှ ထွက်မြောက် ခြင်း၊ ဘဝ ခန္ဓာမှ ထွက်မြောက်ခြင်း၊ သံသရာမှထွက်မြောက်ခြင်းကို အကြောင်းပြုပြီးတော့ ကျတဲ့မျက်ရည်ကို နေက္ခမ္မနိသမိတ မျက်ရည်လို့ ခေါ်ပါတယ်။ တရားဓမ္မနဲ့ ဆက်စပ်ပြီး ကျတဲ့မျက်ရည်ပါပဲ။

အဲဒီမျက်ရည်က လေးမျိုးရှိပါတယ်။

- (၁) နေက္ခမ္မမျက်ရည်
- (၂) ဝိပဿနာမျက်ရည်

(၃) အနုဿတိမျက်ရည်နဲ့

(၄) ဈာန်မျက်ရည်ဆိုပြီးတော့ မှီဝဲသင့်တဲ့ နေကွမ္မနိဿိတမျက်ရည်လေးမျိုးရှိပါတယ်။

ပထမဆုံးမှီဝဲသင့်တဲ့မျက်ရည်က နေကွမ္မမျက်ရည်၊ ရဟန်းပြုခြင်းနဲ့ ပတ်သက်ပြီးကျတဲ့ မျက်ရည်ပါ။ မိမိက ရဟန်းပြုချင်တယ်၊ မိဘက ခွင့်မပြုဘူး။ ဆွေမျိုးသားချင်းတွေက ခွင့်မပြုဘူး။ ကိုယ်ဝတ်ချင်တာ မဝတ်ရတော့၊ ငိုပြီးတော့ မျက်ရည်ကျရတယ်။ အဲဒီ မျက်ရည်ဟာ သေဝိတဗ္ဗမျက်ရည်၊ မှီဝဲထိုက်တဲ့မျက်ရည်၊ တန်ဖိုးရှိတဲ့မျက်ရည်ပါပဲ။

မိမိက သီလရှင်ဝတ်ချင်တယ်၊ မိဘတွေ၊ ဆွေမျိုးသားချင်းတွေက ခွင့်မပြုဘူး။ အတင်းအဓမ္မ တားကြတယ်၊ ဆီးကြတယ်၊ ပိတ်ပင်ကြတယ်။ သီလရှင်ဝတ်ချင်တာ မဝတ်ရလို့ဆိုပြီးတော့ မျက်ရည်ကျရတယ်၊ ငိုရတယ်။ အဲဒီလို သီလရှင်ဝတ်ချင်ပါလျက် ဝတ်ခွင့်မရလို့ကျတဲ့ မျက်ရည်ဟာလည်းပဲ သေဝိတဗ္ဗမျက်ရည်၊ မှီဝဲထိုက်တဲ့မျက်ရည်၊ တန်ဖိုးရှိတဲ့မျက်ရည်ပါပဲ။

ဒီလို ရဟန်းပြုခြင်း၊ သီလရှင်ဝတ်ခြင်းနဲ့ ပတ်သက်ပြီးတော့ ကျတဲ့မျက်ရည်ကတော့ နှစ်ပိုင်းရှိပါတယ်။ ရဟန်း၊ သီလရှင်ဝတ်ချင် တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်၊ သာသနာ့ဘောင်အတွင်း ဝင်ရောက်ချင်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်က ဝင်ရောက်ခွင့်မရလို့ ကျတဲ့မျက်ရည်ကတစ်မျိုး၊ မိမိရဲ့ သား၊ တူ၊ သမီး၊ တူမစသည်အားဖြင့် သာသနာ့ဘောင်ဝင်ရောက်ချင်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဝင်ရောက်ခွင့်မပြုဘဲ တားမြစ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ကျတဲ့ မျက်ရည်ကတစ်မျိုး ဆိုပြီးတော့ နှစ်မျိုးရှိတယ်။

ကိုယ့်သားလေး သာသနာ့ဘောင်ဝင်ချင်တယ်၊ သားလေးက ဒီတစ်ယောက်တည်းရှိတယ်၊ သားရယ် . . . မဝတ်ပါနဲ့ ဆိုပြီး သားကရဟန်းပြုခွင့် တောင်းတိုင်းတောင်းတိုင်း မျက်ရည်ကျပြီး တားမြစ်လေ့ ရှိပါတယ်။ အဲဒီလို တားမြစ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေရဲ့အပိုင်းက ကျတဲ့မျက်ရည်ကတော့ တန်ဖိုးမရှိတဲ့မျက်ရည်ပါပဲ။

ဒီတော့ ရဟန်းပြုချင်၊ သီလရှင်ဝတ်ချင်တဲ့ ကာယကံရှင်များအနေနဲ့ တန်ဖိုးမရှိတဲ့မျက်ရည်တွေနဲ့ ခင်းထားတဲ့လမ်းကို လျှောက်မလား၊ တန်ဖိုးရှိတဲ့ မျက်ရည်တွေနဲ့ ခင်းထားတဲ့ လမ်းကို လျှောက်မလား ဆိုတာကတော့ ကိုယ်ကိုယ်တိုင်ဆုံးဖြတ်ကြရမှာပါပဲ။

ဒီဒေသနာမှာတော့ ရဟန်းပြုချင်လို့ သီလရှင်ဝတ်ချင်လို့ ကျရတဲ့မျက်ရည်ဟာ သေဝိတဗ္ဗမျက်ရည်၊ မှီဝဲထိုက်တဲ့မျက်ရည်၊ တန်ဖိုး ရှိတဲ့မျက်ရည် ဖြစ်ပါတယ်။

ကိုယ်က တောထွက်ချင်တယ်၊ အကြောင်းအမျိုးမျိုး၊ အခြေအနေအမျိုးမျိုးကြောင့် တောထွက်ခွင့် မသာဘူးဖြစ်နေတယ်။ အဲဒီအခါမှာ မျက်ရည်ကျတယ်။ အဲဒီမျက်ရည်ဟာလည်းပဲ နေကွမ္မမျက်ရည်ပါပဲ။ သေဝိတဗ္ဗမျက်ရည်၊ မှီဝဲထိုက်တဲ့မျက်ရည်၊ တန်ဖိုးရှိတဲ့မျက်ရည် ဖြစ် ပါတယ်။

ဒုတိယမှီဝဲသင့်တဲ့မျက်ရည်က ဝိပဿနာမျက်ရည်၊ ဝိပဿနာနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ကျတဲ့မျက်ရည်ဖြစ်ပါတယ်။ ဝိပဿနာအလုပ်ကို ကိုယ်ကအားထုတ်ချင်တယ်။ အားထုတ်ခွင့်မရလို့ အားထုတ်ဖို့ အခြေအနေမပေးလို့ ဆိုပြီးတော့ မျက်ရည်ကျတယ်။ အားထုတ် ခွင့်ပြန်တော့လည်းပဲ မိမိရည်မှန်းထားတဲ့ ရက်၊ လ၊ နှစ်အပိုင်းအခြား အတွင်းမှာ မိမိရည်မှန်းထားတဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ်အဆင့်ကို မရောက်တဲ့အတွက်ကြောင့် မျက်ရည်ကျတယ်။ အဲဒီမျက်ရည်ဟာလည်းပဲ တန်ဖိုးရှိတဲ့မျက်ရည်ပါပဲ။

ဗုဒ္ဓါနုဿတိအစရှိတဲ့ အနုဿတိခြောက်ပါး အစရှိသည်တို့ကြောင့် ကျရတဲ့မျက်ရည်၊ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ၊ ဓမ္မာနုဿတိ၊ သံဃာနုဿတိ၊ သီလာနုဿတိ၊ စာဂါနုဿတိ၊ ဒေဝတာနုဿတိလို့ခေါ်တဲ့ အနုဿတိ ခြောက်ပါး တစ်ပါးပါးကို ပွားများခွင့် မရ လို့ ကျတဲ့မျက်ရည်၊ ပွားနေပြန်တော့လည်းပဲ မိမိရည်မှန်းသလောက် သမာဓိမရလို့ မိမိရည်မှန်းသလောက် မပေါက်မြောက်လို့ ကျရတဲ့မျက်ရည်၊ အဲဒီမျက်ရည်ဟာလည်းပဲ တန်ဖိုးရှိတဲ့မျက်ရည်ပါပဲ။

ဘုရားဖူးသွားချင်တာ မသွားရလို့ ကျရတဲ့မျက်ရည်၊ တရားနာသွားချင်တာ မသွားရလို့ ကျရတဲ့မျက်ရည်၊ အဲဒီမျက်ရည် ဟာလည်းပဲ ဒီအနုဿတိကြောင့် ကျရတဲ့ မျက်ရည်ပါပဲ။ အဲဒီမျက်ရည်ဟာလည်းပဲ မှီဝဲထိုက်တဲ့ မျက်ရည်ပါပဲ။ အဲဒီမျက်ရည်ကို အသုံးချပြီးတော့ အားထုတ်သွားမယ်ဆိုရင် ကောင်းမြတ်တဲ့ အကျိုးထူးတရားတွေ ရရှိနိုင်တယ်။

သီဟိုဠ်ကျွန်း(သီရိလင်္ကာ)မှာ တောင်ပေါ်မှာ ဘုရားပွဲ ကျင်းပ တော့၊ ဘုရားပွဲနဲ့အတူ တရားပွဲပါ ကျင်းပတော့ တောင်ခြေက ရွာက အမျိုးသမီးတစ်ယောက်က ဘုရားဖူး တရားနာချင်တယ်။ ဒါပေမဲ့ သူမမှာ ကိုယ်လေးလက်ဝန်ရှိနေတဲ့အတွက်ကြောင့် မိဘများက မခေါ်ဘဲထားခဲ့တယ်။

ဘုရားဖူးချင်တာမဖူးရလို့ တရားနာချင်တာ မနာရလို့ဆို ပြီးတော့ ထိုအမျိုးသမီး ဝမ်းနည်းမှု၊ စိတ်ဆင်းရဲမှုတွေ ဖြစ်ပြီး တော့ မျက်ရည်ကျတယ်။ မျက်ရည်ကျပြီးတဲ့နောက် အဲဒီဝမ်းနည်းမှု၊ စိတ်မချမ်းသာမှုကို အခြေခံပြီးတော့ . . . .

ကဲလေ . . . မသွားနိုင်ရင်လည်း ဒီကပဲ လှမ်းပြီးတော့ အာရုံပြုတော့မယ်ဆိုပြီးတော့ မိမိရဲ့အိမ်ရှေ့ကွပ်ပျစ်ပေါ်က

နေ တောင်ထိပ်ကို လှမ်းမျှော်၊ စေတီတော်ကို လှမ်းဖူးရင်းနဲ့ ဘုရားဂုဏ်တော်တွေကို ပွားလိုက်တာ ဥဗ္ဗေဂါပီတိတွေ ဖြစ်ပြီး တော့ ကောင်းကင်ပေါ်ကနေ ကြွတက်ပြီး တောင်ထိပ်ပေါ် ရောက်သွားပါတယ်။ ဒါလည်း အနုဿတိ မျက်ရည်ပါပဲ။ ဘုရားကို ဖူးချင်တာ မဖူးရလို့ ကျတဲ့မျက်ရည်။ အဲဒီ မျက်ရည်ဟာလည်း တန်ဖိုးရှိတဲ့မျက်ရည်ပါပဲ။

မိမိဈာန်ရဖို့အတွက် အားထုတ်တယ်။ ဈာန်မရလို့ဆိုပြီးတော့ မျက်ရည်ကျတယ်။ မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်ရဖို့ ဆိုပြီးတော့ အားထုတ်နေတယ်။ မိမိရည်မှန်းတောင့်တတဲ့ မဂ်တရား၊ ဖိုလ်တရားတွေမရသေးလို့ဆိုပြီးတော့ မျက်ရည်ကျတယ်။ အဲဒီ မျက်ရည်ဟာလည်းပဲ နေကွမ္မနိသိတမျက်ရည်၊ မှီဝဲထိုက်တဲ့မျက်ရည်ပါပဲ။

အယူမှား၊ အကျင့်ပျက် နေရင်မျက်ရည်ကျသင့်ပါတယ်

ရှေ့ပိုင်းမှာပြောခဲ့တဲ့ အဿုသုတ္တန် (မျက်ရည်သုတ္တန်) မှာ သံသရာတစ်လျှောက် ကျခဲ့တဲ့ မျက်ရည်အမျိုးအစားတွေကို မြတ်စွာ ဘုရားမိန့်ကြားတော်မူတော့ အမိအဘစတဲ့ ချစ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်များသေဆုံးခြင်းနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ မျက်ရည်အကြောင်းကို တစ်ပိုင်းတစ်ကဏ္ဍ ပြောတယ်။

နောက်တစ်ခါ ဉာတိဗျသန - ဆွေမျိုးမိတ်ဆွေပျက်ဆီးခြင်း၊ ဘောဂဗျသန - စည်းစိမ်ဥစ္စာပျက်စီးခြင်း၊ ရောဂဗျသန - အနာရောဂါဖြစ်ခြင်း၊ အနာရောဂါနိပ်စက်ခြင်းဆိုတဲ့အကြောင်းတရားသုံးမျိုး၊ ဗျသနတရားသုံးပါးကြောင့်ကျရတဲ့ မျက်ရည် တွေဟာလည်း သမုဒ္ဒရာလေးစင်းမက များပြားတယ်လို့ ပြောခဲ့တယ်။

အဲဒီသုတ္တန်မှာ သေချာသတိပြုလိုက်တော့ ဗျသနတရားငါးပါးထဲက သုံးပါးပဲ ပါလာပါတယ်။ တရားနာပရိသတ်များအားလုံး သိကြတဲ့အတိုင်း ဗျသနတရားက ငါးပါးရှိပါတယ်။

သုံးမျိုးကတော့ ဦးစင်းတို့ ပြောပြီးပါပြီ။ ဉာတိဗျသန၊ ဘောဂဗျသန၊ ရောဂဗျသန ဆိုပြီးတော့သုံးမျိုး၊ နောက်နှစ်မျိုးက သီလဗျသန - သီလပျက်စီးခြင်း၊ ဒိဋ္ဌိဗျသန - အယူပျက်စီးခြင်း၊ အယူမှားခြင်း၊ အဲဒီလိုအားဖြင့် ဗျသနတရား ငါးမျိုးရှိပါတယ်။ ဩကာသဘုရားရှိခိုးတိုင်း ဤကဲ့သို့ ရှိခိုးရတဲ့ ကောင်းမှုကံစေတနာကြောင့် ဗျသနတရား ငါးပါးတို့မှ အခါခပ်သိမ်း ကင်းလွတ်ငြိမ်း သည်ဖြစ်၍ ဆိုပြီးတော့ ပါတယ်နော်။

အဲဒီတော့ ဗျသနတရားငါးပါးရှိတဲ့အနက်က ရှေ့က ဗျသနတရားသုံးပါးကြောင့် ကျတဲ့မျက်ရည်တွေဟာ သမုဒ္ဒရာ လေးစင်းမက များပြီလို့ပဲ ပါတယ်။ သီလဗျသနနဲ့ ဒိဋ္ဌိဗျသနကြောင့် ကျတဲ့မျက်ရည်အကြောင်းကို ထည့်ပြီးတော့ မပြောထားဘူး။ ဒါကို ထောက်ရှုခြင်းအားဖြင့် သီလဗျသနနှင့် ဒိဋ္ဌိဗျသနကြောင့် ကျတဲ့မျက်ရည်ဟာလည်း တန်ဖိုးရှိတဲ့မျက်ရည်ပဲဆိုတာ ကောက်ချက်ချလို့ ရပါတယ်။

သီလဗျသန - သီလပျက်စီးခြင်း။ မိမိက သီလမလုံခြုံဘူး၊ သီလပျက်စီးနေတယ်။ အဲဒီသီလပျက်စီးနေတဲ့အဖြစ်ကို မိမိက မကျေနပ်ဘူး၊ သီလဖြူစင်ချင်တယ်။ သီလလုံခြုံချင်တယ်။ သီလပြည့်စုံတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက် ဖြစ်ချင်တယ်။ သီလပြည့်စုံ ချင်ပါလျက်နဲ့ အကြောင်း အမျိုးမျိုးကြောင့် သီလမပြည့်စုံရလို့ဆိုပြီးတော့ မျက်ရည်ကျတယ်။ အဲဒီမျက်ရည်ဟာ တန်ဖိုးရှိတဲ့ မျက်ရည်ပါပဲ။ အဲဒီဝမ်းနည်းမှု၊ အဲဒီမျက်ရည်ကို အခြေခံပြီးတော့ သီလဖြူစင်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်အောင် ကျင့်ကြံအားထုတ်နိုင်ပါတယ်။

တစ်ခါ ဒိဋ္ဌိဗျသန-အယူမှားခြင်း။ အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် မိမိမှာ မှားယွင်းတဲ့ အယူအဆတွေ ကိန်းဝပ်နေတယ်။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ အယူမှားဖြစ်နေတယ်။ မိမိက အယူမှန်ဖြစ်ချင်တယ်။ အခြေအနေအရ အယူမှားဖြစ်နေတာကို ဝမ်းနည်းပြီးတော့ မျက်ရည်ကျတယ်။ အယူမှန်မှုကို ဦးတည်ပြီးတော့ တစ်နည်းပြောတော့ သမာဒိဋ္ဌိဖြစ်မှုကို ဦးတည်ပြီးတော့ ကျတဲ့မျက်ရည်ဟာလည်း ပဲ တန်ဖိုးရှိတဲ့မျက်ရည်ပါပဲ။

ဒီအကြောင်းလေး ပေါ်လွင်ထင်ရှားအောင် ပြောရရင်တော့ မြတ်စွာဘုရားလက်ထက်တော်တုန်းက တာလပုဋ ခေါ်တဲ့ ဇာတ်ဆရာ ကြီးတစ်ယောက်ရှိတယ်။ တစ်နေ့တော့ မြတ်စွာဘုရားဆီ ချဉ်းကပ်ပြီး တာလပုဋဇာတ်ဆရာကြီးက လျှောက်ထား တယ်။

‘မြတ်စွာဘုရား . . . တပည့်တော်တို့ ကချေသည်တွေ သေဆုံးလို့ ရှိရင် ပဟာသနတ်ပြည်ရောက်တယ်လို့ တပည့်တော် တို့ ဆရာအစဉ်အဆက်က ပြောကြပါတယ်ဘုရား၊ အဲဒီစကား မှန်ပါသလားဘုရား’ လို့ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို မေးတယ်။

ဒီတော့ မြတ်စွာဘုရားရှင်က ဒီမေးခွန်းမမေးဖို့ နှစ်ကြိမ်တိုင်တိုင် တားမြစ်ပါတယ်။ တားမြစ်တဲ့ကြားထဲက သုံးကြိမ် မြောက်မေးတဲ့အခါမှာ တော့ မြတ်စွာဘုရားရှင်က . . .

‘ဒကာကြီး. . . . ကချေသည်တွေ သေဆုံးလို့ရှိရင် ပဟာသနတ် ပြည်ကို ရောက်တယ်ဆိုတဲ့ အယူအဆဟာ မှားယွင်း တဲ့ အယူအဆဖြစ်တယ်။ အဲဒီ မှားယွင်းတဲ့အယူအဆ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိနဲ့သာ သေရင်တော့ ငရဲ သို့မဟုတ် တိရစ္ဆာန် ဂတိနှစ်ပါး တစ်ပါးပါး ကို လားရောက်ရပါလိမ့်မယ်’ အဲဒီလို ပြောလိုက်တော့ ဇာတ်ဆရာကြီးက ချုံးပွဲချင်တယ်။ မျက်ရည်တွေ တသွင်သွင်စီးကျပါတယ်။

‘ဘယ်လိုလဲ ဒကာကြီး၊ ငရဲရောက်မှာ ကြောက်လို့ တိရစ္ဆာန်ဖြစ်မှာ ကြောက်လို့ ငိုတာလား’

‘မဟုတ်ပါ မြတ်စွာဘုရား၊ ငရဲကျမှာ ကြောက်လို့ တိရစ္ဆာန် ဖြစ်မှာကြောက်လို့ ငိုတာမဟုတ်ပါဘူးဘုရား။ တပည့်တော် တို့ရဲ့ ဆရာအစဉ်အဆက်က ကချေသည်တွေသေရင် နတ်ပြည်ရောက်မယ်လို့ ပြောခဲ့တဲ့စကားကို တပည့်တော်တို့က အမှန်လို့ ယူဆပြီးတော့ အယူမှားခဲ့တာကို တပည့်တော် ဝမ်းနည်းလွန်းလို့ ငိုတာပါဘုရား’

ဒိဋ္ဌိဗျသန အယူပျက်စီးခြင်း၊ တစ်နည်းပြောတော့ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ အယူမှားခြင်း၊ ဒိဋ္ဌိဗျသနဆိုတာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိပါပဲ။ အဲဒီအယူမှားခြင်း ကို အကြောင်းပြုပြီး မိမိတို့သန္တာန်မှာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကိန်းနေတာကို အကြောင်းပြုပြီးတော့ မျက်ရည်ကျတယ်။ ကိန်းတာသက်သက် ဝမ်းနည်းပြီး မျက်ရည်ကျတာမဟုတ်ဘူး။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဖြစ်ဖို့ဆိုတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်၊ ဦးတည်ချက်နဲ့ မျက်ရည်ကျတယ်။ အဲဒီမျက်ရည် ဟာလည်းပဲ တန်ဖိုးရှိတဲ့မျက် ရည်ပါပဲ။

ဒါကြောင့် ဇာတ်ဆရာကြီးက မိမိအယူမှားနေတာကို သိလို့ချုံးပွဲချင် မျက်ရည်ကျပြီးတော့ ကဲ . . . ဒီအယူမှားကို စွန့်ပြီးတော့ အယူမှန်ကို ကြိုးစားတော့မယ်ဆိုပြီးတော့ သာသနာ့ဘောင်ဝင်ရောက်လို့ ရဟန်းပြုတယ်။ ရဟန်းပြုပြီးတော့ ဝိပဿနာအားထုတ်လိုက်တာ ရဟန်း ဖြစ်ပြီးလို့ မကြာခင်မှာပဲ ဇာတ်ဆရာကြီး ရဟန္တာဖြစ်သွားပါတယ်။

ဒိဋ္ဌိဗျသနကို အကြောင်းပြုပြီးတော့ ကျသွားတဲ့မျက်ရည်၊ တန်ဖိုးမရှိဘူးလား၊ တန်ဖိုးရှိပါတယ်။ ရဟန္တာဖြစ်တဲ့အထိအောင် တန်ဖိုးရှိသွားတယ်။

ဒါကြောင့် ရဟန်းပြုခြင်း၊ သီလရှင်ဝတ်ခြင်းဆိုတဲ့ လုပ်ငန်းကြောင့်ကျရတဲ့မျက်ရည်၊ ဝိပဿနာပွားများအားထုတ်မှုနဲ့ ပတ်သက် ပြီးတော့ ကျရတဲ့မျက်ရည်၊ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ အစရှိတဲ့ ဂုဏ်တော်တွေပွား များခြင်းနဲ့ပတ်သက်ပြီးတော့ ကျရတဲ့မျက်ရည်၊ ဈာန်တရား၊ မဂ်ဖိုလ်တရားတွေရချင်လို့ ကျရတဲ့မျက်ရည်၊ သီလဗျသန၊ ဒိဋ္ဌိဗျသနကြောင့် ကျရတဲ့မျက်ရည်တွေဟာ တန်ဖိုးရှိတဲ့ မျက်ရည်တွေပါပဲ။

. . . . . သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ၊ ကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝပုန္တိ . . . . . သေဝိတဗ္ဗံ။ (သုတ်မဟာဝါ၊ ၂၂၂။)

မိမိကျလိုက်တဲ့မျက်ရည်ကြောင့် အကုသိုလ်တရားတွေ ဆုတ် ယုတ်သွားတယ်။ ကုသိုလ်တရားတွေ တိုးပွားလာတယ်ဆိုရင် အဲဒီမျက် ရည်မျိုးဟာ မှီဝဲထိုက်တဲ့မျက်ရည်၊ ကျထိုက်တဲ့မျက်ရည်၊ တန်ဖိုးရှိတဲ့ မျက်ရည်ပါပဲ။

ဆေးဖက်မဝင်မျက်ရည်နဲ့ ဆေးဖက်ဝင်မျက်ရည်

အဲဒီ တန်ဖိုးမရှိတဲ့ မျက်ရည်နဲ့ တန်ဖိုးရှိတဲ့ မျက်ရည်တွေကို တစ်နည်းအားဖြင့် ပြောမယ်ဆိုရင် ဆေးဖက်မဝင်တဲ့မျက်ရည်နဲ့ ဆေး ဖက်ဝင်တဲ့မျက်ရည်လို့ ပြောနိုင်ပါတယ်။

တန်ဖိုးမရှိတဲ့ မျက်ရည်ကိုတော့ ဆေးဖက်မဝင်တဲ့ မျက်ရည် လို့ခေါ်ပါတယ်။ ပါဠိလိုတော့ အဘေသဇ္ဇမျက်ရည်ပေါ့။ တန်ဖိုးရှိတဲ့ မျက်ရည်ကိုတော့ ဆေးဖက်ဝင်တဲ့ မျက်ရည်လို့ခေါ်ပါတယ်။ ပါဠိလို တော့ ဘေသဇ္ဇမျက်ရည်ပေါ့။

လောကဇေးရာနဲ့ ပတ်သက်ပြီးတော့၊ ကာမဂုဏ်ဇေးရာနဲ့ ပတ်သက်ပြီးတော့ ကျရတဲ့ မျက်ရည်က ဆေးဖက်မဝင်ဘူး။ ဘာလို့ ဆေးဖက်မဝင်တာလဲဆိုတော့ အနာရောဂါမပျောက်စေနိုင်လို့။ ရာဂ ဆိုတဲ့အနာ၊ ဒေါသဆိုတဲ့အနာ၊ မောဟဆိုတဲ့အနာ၊ ရာဂ၊ ဒေါသ၊ မောဟ အစရှိတဲ့ ကိလေသာအနာရောဂါတွေ မပျောက်စေနိုင်တဲ့ အတွက်ကြောင့် ကာမနိဿိတမျက်ရည်ဟာ ဆေးဖက်မဝင်ဘူး။

ဆေးဆိုတာဟာ အနာရောဂါပျောက်စေနိုင်မှ ဆေးလို့ ခေါ်ပါ တယ်။ အနာရောဂါကို မပျောက်စေနိုင်ဘူးဆိုရင် အဲဒီအရာဟာ ဆေးမဟုတ်ဘူး။ အနာရောဂါမပျောက်စေနိုင်ဘဲ ဆေးလို့ အမည်ခံထားရင် အဲဒီဆေးဟာ ဆေးအတုပဲ ဖြစ်တယ်။ ဆေးအစစ်တော့ မဖြစ်နိုင်ဘူး။ အနာပျောက်မှ ဆေးလို့ခေါ်ပါတယ်။

ဆေးမဖြစ်ဘူးဆိုတော့ ဘေးဖြစ်မှာပေါ့။ ဆေးဖက်မဝင်တဲ့ မျက်ရည်ကို ဘေးဖက်ဝင်မျက်ရည်လို့ခေါ်ရမှာပေါ့။ လောကဇေးရာ၊ ကာမဂုဏ်ဇေးရာကြောင့် ကျရတဲ့မျက်ရည်တွေဟာ ကိလေသာဘေး၊ အကုသိုလ်ဘေး၊ အပါယ်ဘေး၊

ဘဝခန္ဓာဘေးတွေကနေ မလွတ် မြောက်နိုင်တဲ့အတွက်၊ အဲဒီဘေးတွေကိုသာ တိုးပွားစေနိုင်တဲ့အတွက် ဘေးဖက်ဝင် မျက်ရည် တွေပါပဲ။ ဘေးပေါင်းခတဲ့မျက်ရည်တွေပါပဲ။

နေက္ခမ္မနိဿိတမျက်ရည်ကတော့ ရာဂ၊ ဒေါသ၊ မောဟ အစရှိတဲ့ ကိလေသာ အနာရောဂါတွေ ပျောက်ကင်းစေနိုင်တဲ့ အတွက် ကြောင့် ဘောသဇ္ဇမျက်ရည်၊ ဆေးဖက်ဝင်တဲ့မျက်ရည်။

နေက္ခမ္မနိဿိတမျက်ရည်ကို အကြောင်းပြုပြီးတော့ ကြီးစား အားထုတ်သွားမယ်ဆိုရင် မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်ကို ဆိုက် ရောက်ပြီးတော့ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်တယ်။ အရဟတ္တမဂ်၊ အရဟတ္တဖိုလ်နဲ့ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်ပြီဆိုရင်တော့ ကိလေသာ အနာရောဂါတွေ လုံးဝကင်းရှင်းသွားပြီ။ လုံးဝပျောက်ကင်းသွားပြီ။

နိဗ္ဗာန်ဆိုတာ ကိလေသာ အနာရောဂါတွေ လုံးဝမရှိတော့တာကို ခေါ်တာပါပဲ။ ရာဂအနာပျောက်သွားတာ နိဗ္ဗာန်၊ ဒေါသအနာပျောက်သွားတာ နိဗ္ဗာန်၊ မောဟအနာပျောက်သွားတာ နိဗ္ဗာန်။ ကိလေသာ အနာရောဂါအားလုံး ပျောက်သွားတာ နိဗ္ဗာန်ပါပဲ။

လက်မှာ အနာပေါက်နေတဲ့ လူတစ်ယောက်ဟာ အဲဒီပေါက် နေတဲ့ အနာရဲ့ နှိပ်စက်မှုကြောင့် ဆင်းရဲမှုကို ခံစားရတယ်။ ထက်မြက်တဲ့ ဆေးနဲ့ ကုသလိုက်လို့ အဲဒီအနာပျောက်သွားပြီဆိုရင်တော့ အင်မတန် ချမ်းသာသွားတယ်။

အနာပျောက်လို့ ချမ်းသာသွားတဲ့ လူရဲ့လက်မှာ ဘာရှိသလဲဆိုရင် ဘာမှမရှိတော့ပါဘူး။ နဂိုကရှိနေတဲ့ အနာလည်း မရှိတော့ဘူး။ တခြားလည်း ဘာမှ မရှိလာပါဘူး။ ဘာမှမရှိတော့ပေမယ့် အဲဒီအနာပျောက်သွားတဲ့ပုဂ္ဂိုလ် ချမ်းသာလိုက်တာ။

ဒီတော့ နိဗ္ဗာန်မှာ ရုပ်တရား၊ နာမ်တရားတွေ ဘာမှမရှိဘဲနဲ့ ဘယ်လိုလုပ် ချမ်းသာမလဲဆိုတဲ့ အတွေးကို အနာပေါက် နေတဲ့ပုဂ္ဂိုလ် အနာပျောက်သွားတဲ့အခါ အနာမရှိခြင်းကြောင့် ချမ်းသာသွားပုံနဲ့ နှိုင်းယှဉ်ပြီးတော့ စဉ်းစားနိုင်ပါတယ်။

ဒီတော့ ကာမနိဿိတမျက်ရည်ဟာ ကိလေသာ အနာရောဂါ တွေ မပျောက်ကင်းစေနိုင်တဲ့အတွက်ကြောင့် အဘောသဇ္ဇ မျက်ရည်၊ ဆေးဖက်ဝင်တဲ့မျက်ရည်။ နေက္ခမ္မနိဿိတမျက်ရည်ကတော့ ကိလေသာအနာရောဂါတွေ ပျောက်ကင်းစေနိုင်တဲ့ အတွက်ကြောင့် ဘောသဇ္ဇ မျက်ရည်၊ ဆေးဖက်ဝင်တဲ့မျက်ရည်။ ဆေးပေါင်းခတဲ့မျက်ရည်။

တစ်နည်းပြောရင်တော့ မျက်ရည်တစ်စက် ဆေးတစ်ခွက် ထိုက်တဲ့ မျက်ရည်၊ မျက်ရည်တစ်စက်ကျတိုင်း အဲဒီကျလိုက်တဲ့ မျက် ရည်တစ်စက်ဟာ ဆေးတစ်ခွက် သောက်လိုက်ရသလို အားရှိသွား တယ်။ ဆေးတစ်ခွက် သောက်လိုက်ရသလို အနာရောဂါ ပျောက်ကင်း သွားစေနိုင်တယ်။

ဧကဿ ခေါ် မဟာရာဇ အဿု ရာဂဒေါသမောဟေတိ သမလံ ဥဏှံ၊ ဧကဿ ပီတိသောမနဿေန ဝိမလံ သီတလံ၊ ယံ ခေါ် မဟာရာဇ သီတလံ၊ တံ ဘောသဇ္ဇံ၊ ယံ ဥဏှံ၊ တံ န ဘောသဇ္ဇံ။ (မိလိန္ဒပဉ္စပါဠိ၊ ၈၁။)

ရာဂ၊ ဒေါသ၊ မောဟစတဲ့ ကိလေသာအညစ်အကြေးတွေနဲ့ညစ်နွမ်းပူလောင်နေတဲ့ မျက်ရည်ဟာ ဆေးဖက် မဝင်တဲ့မျက်ရည်၊ ဆေးပေါင်းမခတဲ့မျက်ရည်ဖြစ်ပါတယ်။ တရားဓမ္မနဲ့ ယှဉ်တဲ့ နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်မှု ပီတိသောမနဿတွေနဲ့ သန့်စင်အေးမြနေတဲ့ မျက်ရည် ကတော့ ဆေးဖက်ဝင်တဲ့မျက်ရည်၊ ဆေးပေါင်းခတဲ့မျက်ရည် ဖြစ်ပါ တယ်။

ရဟန်းပါးပြင်မှာပုလဲခနေပြီ

မျက်ရည်အကြောင်းလေးတွေ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာပြီး ပြောနေရတာနဲ့ မဟာသီဝမထေရ်ကြီးအကြောင်းတောင် ပြောဖို့ အချိန်နည်းသွား ပြီ။ သီဟိုဠ်ကျွန်း (သီရိလင်္ကာ) က မဟာဂါမရွာ ကျောင်းတိုက်ကြီးမှာ မဟာသီဝ လို့ခေါ်တဲ့ မထေရ်ကြီးတစ်ပါးရှိ တယ်။ စာသင်သားဂိုဏ်းတစ်ဂိုဏ်းကို ပရိသတ်တစ်ထောင်စီလောက်ရှိတဲ့ ဂိုဏ်းကြီးတစ်ဆယ့်ရှစ်ဂိုဏ်းက သံဃာတွေကို စာပေပို့ချပေးနေတဲ့ မထေရ်ကြီးဖြစ်ပါတယ်။

မထေရ်ကြီးညွှန်ကြားတဲ့ ပရိယတ်စည်းကမ်းနှင့် ပဋိပတ်နည်း လမ်းကို လိုက်နာကျင့်သုံးလို့ ရဟန္တာဖြစ်သွားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ က ခြောက်သောင်းတောင် ရှိတယ်။

သုတ်မဟာဝါအဋ္ဌကထာမှာတော့ သုံးသောင်းလို့ ဆိုပါတယ်။ အင်္ဂုတ္တိုရ်အဋ္ဌကထာမှာတော့ ခြောက်သောင်းလို့ဆိုပါ တယ်။ မထေရ်ကြီးရဲ့ဂုဏ်ကို ပေါ်လွင်ထင်ရှားစေတဲ့အတွက်ကြောင့် အင်္ဂုတ္တိုရ်အဋ္ဌကထာမှာလာတဲ့ ခြောက်သောင်းဆိုတဲ့ အရေအတွက်ကိုပဲ အတည်ပြုပြီးတော့ ဦးဇင်းတို့ ပြောပါရစေ။

အဲဒီတော့ မထေရ်ကြီးရဲ့ ပရိယတ်စည်းကမ်း၊ ပဋိပတ်နည်းလမ်းအတိုင်း အားထုတ်ပြီးတော့ ရဟန္တာဖြစ်သွားတဲ့

ရဟန္တာခြောက်သောင်းထဲကတစ်ပါးဖြစ်တဲ့ မထေရ်က မိမိရရှိထားတဲ့ တရားထူးတရားမြတ်ကို ဆင်ခြင်တိုင်း စဉ်းစားတိုင်း အတုမရှိတဲ့ ချမ်းသာငြိမ်းအေးမှုကို ခံစားရတဲ့အတွက်ကြောင့် ဒီချမ်းသာ၊ ဒီငြိမ်းအေးမှုကို ဖန် တီးပေးတဲ့ မဟာသီဝဆရာကြီးကို အင်မတန် ကျေးဇူးတင်နေတယ်။

ငါ့ရဲ့ဆရာမှာ ငါရထားတဲ့ဂုဏ်မျိုး၊ ငါရထားတဲ့တရားမျိုးရနေသလားလို့ အဘိညာဉ်တန်ခိုးနဲ့လှမ်းပြီးတော့ ကြည့်လိုက် တော့ မဟာသီဝမထေရ်ကြီး ပုထုဇဉ်အဆင့်မှာပဲရှိနေတာကို တွေ့ရတယ်။

ဪ ငါ့ရဲ့ဆရာကြီးဟာ သူတစ်ပါးရဲ့ မှီခိုအားထားရာသာ ဖြစ်ပြီးတော့ ကိုယ်ကိုယ်တိုင်ရဲ့ မှီခိုအားထားရာ မဖြစ်ပါ ပဲလား။ နည်းလမ်းဥပါယ်တံမျဉ်နှင့် ဆရာကြီးကို သတိသံဝေဂရအောင် ကြံဆောင်ပြီးမှပဲ ဆိုပြီးတော့ ကောင်းကင်ကနေ ကြွလာတယ်။

မဟာသီဝမထေရ်ကြီးရဲ့ ကျောင်းနားရောက်တော့ ကောင်းကင်ကနေ သက်ဆင်း၊ မထေရ်ကြီးဆီဝင် ရှိဦး၊ မဟာသီဝ မထေရ်ကြီးက မေးတယ်။

‘ငါ့ရှင် . . . . ဘာအတွက် လာတာလဲ’

‘အရှင်ဘုရားခွင့်ပြုမယ်ဆိုရင် အရှင်ဘုရားဆီက အနုမောဒနာ တရားလေး တစ်ပုဒ်လောက် သင်ချင်လို့ပါဘုရား’

‘ငါ့ရှင် . . . . ငါ့မှာ အချိန်တွေမအားမလပ်အောင် ဖြစ်နေတယ်။ သူတစ်ပါးကို စာပေပို့ချပေးနေရတဲ့အတွက်ကြောင့် သင့်အတွက် သီးသန့်အချိန်မပေးနိုင်ဘူး’

‘မှန်လှပါဘုရား၊ သီးသန့်အချိန်မပေးနိုင်ဘူးဆိုရင်လည်း ဆွမ်းခံသွားဖို့အတွက် စည်းဝေးစုရုံးကြတဲ့ တန်ဆောင်းကြီးထဲမှာ စုရုံးနေတဲ့အချိန်မှာ တပည့်တော်သင်ပါရစေ’

‘ငါ့ရှင်၊ အဲဒီအချိန်မှာလည်း မေးလျှောက်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေရှိနေကြတယ်’

‘ဒါဖြင့် ရွာထဲကြွတဲ့အချိန်ကောဘုရား’

‘အဲဒီအချိန်လည်း မေးတဲ့သူ ရှိနေတယ်’

‘သက်န်းရုံတဲ့အချိန်ကောဘုရား’

‘အဲဒီအချိန်မှာလည်း မေးမယ့်သူ ရှိနေတယ်။’

‘သပိတ်ထည့်တဲ့အချိန်ကောဘုရား’

‘အဲဒီအချိန်မှာလည်း မေးမယ့်သူ ရှိနေတယ်’

‘ရွာထဲဆွမ်းခံကြွတဲ့အချိန်၊ ယာဂုသောက်တဲ့အချိန်၊ ဆွမ်းခံ ရွာက ထွက်တဲ့အချိန်၊ ကျောင်းပြန်တဲ့အချိန်၊ ဆွမ်းစားတဲ့ အချိန်၊ အဲဒီအချိန်တွေမှာရော မေးလျှောက်လို့မရဘူးလားဘုရား’

‘အဲဒီအချိန်မှာလည်း မေးမယ့်သူ ရှိနေတယ်။’

‘ဆွမ်းစားပြီးခဏနားတဲ့အချိန်ကောဘုရား’

‘အဲဒီအချိန်မှာလည်း မေးမယ့်သူ ရှိနေတယ်’

ညအိပ်ရာဝင်ခါနီး ခြေထောက်ဆေးတဲ့အချိန်၊ နံနက်အိပ်ရာထ မျက်နှာသစ်တဲ့အချိန်၊ မျက်နှာသစ်ပြီးလို့ အခန်းထဲ ခနားတဲ့အချိန် အဲဒီလိုအားဖြင့် အချိန်တွေကို ညွှန်းညွှန်းပြီးတော့ မေးလျှောက်သော်လည်းပဲ ‘အဲဒီအချိန်တိုင်း အဲဒီအချိန်တိုင်း မေးလျှောက်ကြတဲ့ အခြား ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ရှိနေတဲ့အတွက်ကြောင့် သင့်ကို အချိန်မပေးနိုင်ဘူး’

ဘယ်အချိန်ကိုပဲ တောင်းဆိုတောင်းဆို၊ မအားဘူးဆိုပြီးတော့ ငြင်းပယ်နေတယ်။ ဒီတော့ တပည့်က လျှောက်တယ်။

‘အရှင်ဘုရား . . . . မျက်နှာသစ်ပြီးလို့ အခန်းထဲ ခဏပြန်ဝင်ထိုင်နေတဲ့ အချိန်မှာတော့ ကိုယ်ငွေ့လေးရရုံ တင်ပါးလေး ပူနွေးရုံ သုံးလေးကြိမ်လောက်တော့ တင်ပျဉ်ခွေပြီးတော့ အရှင်ဘုရား တရားရှုမှတ်သင့်ပါတယ်ဘုရား၊ ဒီအတိုင်းဆိုရင်တော့ အရှင်ဘုရားမှာ သေဖို့အချိန်တောင် ရပါဦးမလား ဘုရား’

‘မရဏခဏမို့ န လဘိဿထ ဘန္တေ’

ဒီစကားလေးက အင်မတန်မှ မှတ်သားစရာကောင်းတယ်။ လူတော်တော်များများက တရားအားထုတ်ပါ။ တရား အားထုတ်ပါလို့ တိုက်တွန်းလိုက်ရင် အလုပ်များနေသေးလို့ပါ။ မအားသေးလို့ပါ။ အလုပ်များနေသေးလို့ပါ။ မအားသေးလို့ပါလို့ အကြောင်းပြတတ်ကြတယ်။

မအားနိုင်လောက်အောင် များတဲ့အလုပ်ကို ဘာအလုပ်လဲလို့ ဆန်းစစ်ကြည့်လိုက်တော့ ခန္ဓာဝန်ထမ်းတဲ့အလုပ် ဖြစ်နေ တယ်။ ဒီခန္ဓာလေး အသက်ရှင်အောင်၊ ဒီခန္ဓာလေး မသေသေးဘဲ အသက်ရှင် ရပ်တည်နေအောင် ပြုပြင်မွမ်းမံမွေးမြူနေရတဲ့

အလုပ်ကို ခန္ဓာဝန်ထမ်းတဲ့ အလုပ်လို့ ခေါ်ပါတယ်။

စားဝတ်နေရေး၊ ကျန်းမာရေးအတွက် စီးပွားဥစ္စာရှာဖွေနေရတဲ့အလုပ်၊ ရှာဖွေလို့ ရလာတဲ့ စည်းစိမ်ဥစ္စာတွေကို ခံစားနေရတဲ့ အလုပ်၊ ဒီခန္ဓာကိုယ်ကြီး အပုပ်ကောင်သဘောကို မထင်ရှားအောင် ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းနေရတဲ့အလုပ်၊ အဲဒီအလုပ်တွေဟာ ခန္ဓာဝန်ထမ်းနေရတဲ့အလုပ်တွေပါပဲ။

ခန္ဓာဝန်ထမ်းနေရတဲ့အလုပ်ဟာ ခန္ဓာရှိနေသမျှ ရှိနေဦးမှာဖြစ်တဲ့အတွက်ကြောင့် ခန္ဓာမချုပ်သေးသမျှတော့ ခန္ဓာဝန်ထမ်းတဲ့အလုပ်ဟာ ဘယ်တော့မှ ပြီးဆုံးဦးမှာမဟုတ်ပါဘူး။ ဘယ်တော့မှလည်း အားမှာမဟုတ်ပါဘူး။

ကိုယ်က မအားဘူး၊ မအားဘူးလို့ ကြွေးကြော်နေပေမယ့် သေမင်းက လာခေါ်ပြီဆိုရင် ဘာမှ တတ်နိုင်တော့မှာ မဟုတ်ပါဘူး။ ကိုယ့်ကို သေမင်းကလာခေါ်ပြီဆိုရင်တော့ မအားသေးလို့ပါ။ နေပါရစေဦးလို့ ပြောလို့ ရတော့မှာ မဟုတ်ပါဘူး။ လိုက်ပါသွားရမှာပါပဲ။

ကမ္ဘာပေါ်မှာ နေ့စဉ်နဲ့အမျှ လူတွေ မရေမတွက်နိုင်အောင် သေနေကြတာ၊ အားလို့သေတဲ့ မသာတစ်ယောက်မှ မရှိပါဘူး။ မအားတဲ့ကြားထဲက သေသွားကြတဲ့ မသာတွေချည်းပါပဲ။ သေမင်းက သူခေါ်ချိန်တန်ရင် အားတဲ့သူကိုလည်း ခေါ်မှာပါ။ မအားတဲ့သူကိုလည်း ခေါ်မှာပါ။ သေမင်းမှာ တပည့်မွေးပြီး လူရွေးတဲ့မူ မရှိပါဘူး။

ဒီတော့ မအားတဲ့ကြားထဲက သေမင်းလာခေါ်ရင် အချိန်မရွေးလိုက်သွားရမှာပဲဆိုတာကို ကြိုတင်ပြီးတော့ နှလုံးသွင်းဆင်ခြင်ထားမယ်ဆိုရင် မအားလို့ပါဆိုတဲ့ အကြောင်းပြချက်နဲ့ တရားဓမ္မကို မျက်နှာလွှဲတဲ့အဖြစ်ကို ရောက်မှာမဟုတ်တော့ပါဘူး။

အဲဒီတော့ ‘အရှင်ဘုရား . . . ၊ သေဖို့တောင် အချိန်မရတော့ဘူးလားဘုရား။ ဒီလောက်တောင်မှ မအားမလပ်ဖြစ်နေရင်လည်း တပည့်တော် မသင်တော့ပါဘူးဘုရား’ လို့ ဆိုပြီးတော့ မထေရ်ကြီးကြည့်နေ စဉ်မှာပဲ၊ မထေရ်ကြီးရဲ့ ရှေ့မှောက်မှာပဲ ဈာန်အဘိညာဉ်ဝင်စားပြီးတော့ ကောင်းကင်ခရီးကနေ ကြွသွားပါတယ်။ ရဟန်းဆိုတာ ဒီလို ဖြစ်ရမယ် လို့ ဆုံးမတဲ့သဘောပါပဲ။

အဲဒီတော့မှ မဟာသီဝမထေရ်ကြီးက ကောင်းကင်ကိုယုံကြွ သွားတဲ့ တပည့်ကို မော့မျှော်ကြည့်ရင်းနဲ့ ‘ဪ . . . လက်စသတ်တော့ သူက ငါ့ဆီ စာသင်ချင်လို့လာတာမှ မဟုတ်ဘဲ၊ ငါ့ကို တရားပြဆုံးမချင်လို့၊ ငါ့ကို သတိပေးချင်လို့ လာတာပဲ’

တပည့်ဖြစ်သူရဲ့ သတိပေးစကားတွေကြောင့် မဟာသီဝ မထေရ်ကြီးလည်း သင်သိသာရှိပြီး ကျင့်သိမိန့်တဲ့ ကိုယ့်ဘဝကို အကြီးအကျယ် သံဝေဂဖြစ်မိပါတယ်။ သံဝေဂဖြစ်ပြီးတော့ နောက်တစ်နေ့ မနက်စောစောမှာပဲ တပည့်တစ်ပါးခေါ်ပြီးတော့ မိမိနေတဲ့ ကျောင်းနဲ့ မနီးမဝေး ဂါမန္တပတ္တာရ ခေါ်တဲ့ ရွာနီးတောင် လိုဏ်ဂူလေးမှာ ရှင်းလင်းပြီး မထေရ်ကြီး တရားအားထုတ်ပါတယ်။

ဝါဆိုလဆန်းဆယ့်သုံးရက်နေ့မှာ မဟာသီဝမထေရ်ကြီး တောထွက်သွားတယ်။ ငါ့လို ပရိယတ္တိ ဗဟုသုတပြည့်စုံတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်၊ ငါ့လိုဉာဏ်ကောင်းတဲ့ပုဂ္ဂိုလ် အားထုတ်လိုက်ရင် နှစ်ရက်၊ သုံးရက်နဲ့ အရဟတ္တဖိုလ်ရမှာပဲဆိုပြီးတော့ အားထုတ်ပါတယ်။

ဝါဆိုလပြည့်နေ့သာ ရောက်သွားတယ်။ တရားထူးတရားမြတ်မရဘူး။ ဘာနိမိတ်မှ မရဘူး။ ဪ . . . . သုံးရက်နဲ့ တရားထူးရမယ်ထင်တာ မရတော့လည်း ဝါတွင်းသုံးလကို သုံးရက်လို သဘောထားပြီး အားထုတ်မှပဲ ဆိုပြီးတော့ ဝါတွင်းသုံးလ အားထုတ်ပြန်ပါတယ်။

သီတင်းဝါလသာ ကျွတ်သွားတယ်။ မထေရ်ကြီး ဘာတရားထူးမှ မရဘူး။ ငါတော့ သီတင်းကျွတ်လို့ရှိရင် မဟာပဝါရဏာနေ့မှာ သီတင်းသုံးဖော် ရဟန္တာအရှင်မြတ်ကြီးတွေနဲ့အတူ ဝိသုဒ္ဓိပဝါရဏာ ပြုမယ်။ ဝိသုဒ္ဓိပဝါရဏာဆိုတာ ရဟန္တာအဖြစ်နဲ့ ပဝါရဏာပြုတာပါပဲ။ ဝိသုဒ္ဓိ ဆိုတာက သန့်ရှင်းစင်ကြယ်တဲ့၊ ပဝါရဏာဆိုတာကတော့ ဖိတ်မန်ခြင်းပါပဲ။

ဒီတော့ ရဟန္တာအဖြစ်နဲ့ ဝိသုဒ္ဓိပဝါရဏာပြုမယ်လို့ ငါကဆုံးဖြတ်ထားတယ်။ အခုတော့ ငါ့မှာဘာတရားထူးမှ မရတဲ့ အတွက်ကြောင့် ဝိသုဒ္ဓိပဝါရဏာ မပြုနိုင်တော့ဘူး။ ဘယ်တော့များမှ ငါ့ရဲ့သီတင်းသုံးဖော် ရဟန္တာအရှင်မြတ်ကြီးတွေနဲ့ ဝိသုဒ္ဓိပဝါရဏာ ပြုနိုင်ပါ့မလဲ။ ဘယ်တော့များမှ ငါတရားထူးတရားမြတ်ကို ရနိုင်ပါ့မလဲ ဆိုပြီးတော့ တွေးရင်းတွေးရင်းနဲ့ မထေရ်ကြီး ဝမ်းနည်းတဲ့စိတ်တွေဖြစ်ပြီး မျက်ရည်ကျပါတယ်။ မထေရ်ကြီး ကျတဲ့မျက်ရည်ဟာ နေကွမ္မနိဿိတမျက်ရည်ပါပဲ။

ဒီတစ်ဝါ တရားထူးမရတော့လည်း နောက်တစ်ဝါ ရရမယ်ဆိုပြီးတော့ မထေရ်ကြီးဟာ ဆက်ပြီးတော့ ဝိပဿနာတရားကို အားထုတ်တယ်။ အားထုတ်တဲ့ နေရာမှာ ဘယ်လောက်ထိ အားထုတ်သ လဲဆိုရင် တစ်နေ့တစ်နေ့ အိပ်နေရလို့ အိပ်ဖို့အတွက် ခြေဆေးနေရလို့အိပ်ရာခင်းနေရလို့ အိပ်ရာပြင်နေရလို့ တရားထူးမရတာပဲဖြစ်မယ်။ ဒီနေ့ကစပြီး ရဟန္တာမဖြစ်မချင်း မအိပ်တော့ဘူးဆိုပြီးတော့ အိပ်တဲ့ခုတင်ကို တစ်ခါတည်း ခေါက်ပြီးသိမ်းထားလိုက်တယ်။

ဝေယျာဝစ္စတွေနည်းပြီးတော့ တရားအားထုတ်ချိန်ပိုပြီးတော့ရအောင်လို့ပါ။ သွားခြင်း၊ ရပ်ခြင်း၊ ထိုင်ခြင်း ဆိုတဲ့ ကုရိယာပုတ် သုံးပါးကိုပဲ လှည့်ပြီးတော့ တရားအားထုတ်ပါတယ်။ အထူးအားဖြင့် စင်္ကြာကမ္မဋ္ဌာန်းကို ဦးစားပေးပြီးတော့ အားထုတ်ပါတယ်။ အဲဒီလိုနဲ့ တစ်ဝါကျွတ်တိုင်း တစ်ဝါကျွတ်တိုင်း ဘာတရားထူးမှ မရတဲ့အတွက်ကြောင့် ဝါကျွတ်တိုင်းဝါကျွတ်တိုင်း မထေရ်ကြီး မျက်ရည်ကျရတယ်။ နှစ်ပေါင်းသုံးဆယ်တိုင်တိုင် မျက်ရည်ကျရပါတယ်။

ဦးသံကိုမကြားရက်လို့ပါ

အကြိမ်သုံးဆယ်မြောက် ဝါကျွတ်တဲ့အချိန်မှာတော့ မထေရ်ကြီးရဲ့ဝမ်းနည်းကြေကွဲမှုတွေဟာ အထွတ်အထိပ်ကို ရောက်ပြီးတော့ အဲဒီနှစ်မှာ အပြင်းထန်ဆုံး ကြေကွဲပြီးတော့ မျက်ရည်တွေတဖြိုင်ဖြိုင် တသွင်သွင်စီးကျရတယ်။

ပရိယတ္တိဗဟုသုတတွေ အင်မတန်ကြွယ်ဝလို့ ဉာဏ် အင် မတန် ထက်မြက်လို့ အားထုတ်လိုက်ရင်တော့ ဘာမှ မကြာဘူး လို့ ငါထင်ခဲ့တာ။ အားထုတ်တာကလည်း ပေါ့ပေါ့လျော့လျော့ မဟုတ်ဘူး။ ဓုတင်ကိုဆောက်တည်ပြီးတော့ မအိပ်မနေ အချိန် ပြည့် ကြီးပမ်းအား ထုတ်တာပဲ။ နည်းလမ်းလည်း ဘာမှ မှားစရာမရှိဘူး။ ပရိယတ္တိစာပေမှာ လာတဲ့အတိုင်း ဒေသနာတော်မှာ လာတဲ့အတိုင်း အမှားအယွင်းမရှိ မှန်မှန်ကန်ကန် နည်းစနစ်ကျကျ အားထုတ်တာပဲ။

ဒီလောက် အသက်စွန့် ကြီးပမ်းအားထုတ်တာတောင်မှ နှစ်ပေါင်းသုံးဆယ် ကြာခဲ့ပြီ။ ငါတရားထူးတရားမြတ်မရသေးဘူး ဆိုတော့ ဧကန္တ ငါဟာ ဒီဘဝ တရားထူးတရားမြတ်ရထိုက်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်မဟုတ်ဘူး ထင်တယ်။ ဒီဘဝတော့ ငါဘယ်လောက်ပဲ တရားအား ထုတ်အားထုတ် တရားထူးရတော့မှာ မဟုတ်ပါဘူး ဆိုပြီးတော့ ငိုကြွေး တော်မူပါတယ်။ အဲဒီလို မထေရ်ကြီးငိုကြွေးနေ တဲ့နေရာနဲ့ မနီးမဝေး မလှမ်းမကမ်းမှာ နတ်သမီးတစ်ယောက်လည်း လာပြီး ငိုနေတယ်။ မထေရ်ကြီးက မေးတယ်။

‘ဒီနားမှာ လာငိုနေတာ ဘယ်သူလဲ’
‘မှန်လှပါ။ တပည့်တော် နတ်သမီးပါဘုရား’
‘အသင်နတ်သမီးက ဘာကြောင့် ငိုရတာလဲ’

‘မှန်လှပါဘုရား။ အရှင်ဘုရားငိုနေတာမြင်လို့ ငိုရင်လည်းပဲ မဂ်ဖိုလ်ရလိမ့်မယ်ထင်လို့ နှစ်မဂ်သုံးမဂ်လောက်များ ရမလား လို့ တပည့်တော် ငိုနေတာပါဘုရား။’

အဲဒီလို ပြောတော့ မထေရ်ကြီးက ရှက်သွားတယ်။

‘ဘယ်နှယ့်ရှိစ မဟာသီဝ၊ သင့်ကို နတ်သမီးတွေကတောင် ပြောင်လှောင်နေကြပြီ။ သင်လို ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးက အခုလို မျက်ရည် ကျပြီး ငိုနေလို့ ဘယ်သင့်တော်ပါ့မလဲ။ ငိုနေရုံနဲ့လည်း ဘာမှ သင်ထူးခြားလာမှာမှ မဟုတ်တာ’

ငိုကလည်း ငိုပြီးပြီဆိုတော့ ကိုယ်နဲ့စိတ်ကလည်း ပေါ့နေပြီ ပေါ့လေ။ အဲဒီတော့ မိမိရဲ့ နှလုံးသားမှာ ဖြစ်လာတဲ့ ဒေါမနဿ ကို အတတ်နိုင်ဆုံး ဖြေဖျောက်ပြီးတော့ မဟာသတိပဋ္ဌာနဒေသနာမှာ လာတဲ့အတိုင်း မိမိရဲ့စိတ်မှာ ဖြစ်နေတဲ့ ဒေါမနဿကိုလည်း ပဲ ‘သဒေါသံ ဝါ စိတ္တံ သဒေါသံ စိတ္တန္တိ ပဇာနာတိ’ အစရှိတဲ့ ဒေသနာအတိုင်း၊ စိတ် ညစ်တာကို စိတ်ညစ်တယ်၊ စိတ်ဆင်းရဲတာ ကို စိတ်ဆင်းရဲတယ်၊ စသည်အားဖြင့် မဟာသတိပဋ္ဌာနဒေသနာအတိုင်း မိမိရဲ့စိတ်၊ မျက်ရည် ကျလောက်အောင် စိတ်ဆင်းရဲ ရတဲ့စိတ်ကို အခြေခံပြီးတော့ မိမိရဲ့ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာမှာရှိတဲ့ သင်္ခါရတရားတွေကို ရှုမှတ်ပွားများနေပါတယ်။

အဲဒီလို ရှုမှတ်ပွားများနေရင်းနဲ့ သီတင်းကျွတ်လပြည့်ညမှာ ကောင်းကင်ယံကို မျှော်ကြည့်လိုက်တော့ လပြည့်ညဆို တော့ လကလည်း ထိန်ထိန်သာနေတယ်။

‘အင်မတန် ထွန်းလင်းတောက်ပနေတဲ့ ဟောဒီလမင်းကြီးနဲ့ ငါ့ရဲ့သီလနဲ့ ဘယ်အရာက ပိုပြီးတော့ ထွန်းလင်းတောက်ပမလဲ’

အဲဒီလိုဆင်ခြင်စဉ်းစားကြည့်လိုက်တော့ ရလန်းဖြစ်တဲ့ အချိန် ကနေ စပြီးတော့ ဒီနေ့ ဒီအချိန်ထိ မိမိရဲ့ သီလဟာ မညှိုးမခြောက် မကျိုးမပေါက်ဘဲ စင်းလုံးချော ဖြူစင်နေတာကို သွားတွေ့တယ်။

‘ဟောဒီလမင်းကြီးမှာ အညစ်အကြေးမရှိဘဲနဲ့ ထွန်းလင်းတောက်ပနေတယ်လို့ဆိုပေမယ့် သေချာကြည့်ရင် ယုန်အရုပ်ကလေး နဲ့တူတဲ့ ယုန်ရေးလက္ခဏာလေး၊ မှိုင်းပျံပျံလက္ခဏာလေး အညစ်အ ကြေး ရှိနေတယ်။ ငါ့ရဲ့သီလကတော့ ဘာအညစ်အကြေးမှ မရှိဘူး’

ဆိုပြီးတော့ မိမိရဲ့သီလကို ဆင်ခြင်လိုက်တိုင်း ပီတိသော မနဿတွေ တဖွားဖွားဖြစ်တယ်။ ပီတိသောမနဿကို အခြေခံပြီးတော့ ဝိပဿနာရှုပွားလိုက်တာ မထေရ်ကြီး ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်လေးပါးနဲ့တကွရဟန္တာအဖြစ်ကို အဲဒီညမှာပဲ

ဆိုက်ရောက်တော်မူပါတယ်။

ဆေးပေါင်းခတဲ့မျက်ရည်ပိုင်ရှင် မဟာသီဝမထေရ်ကြီးအတွက်တော့ အဲဒီလပြည့်ညဟာ ဆေးပေါင်းခတဲ့ည ဖြစ် သွားခဲ့ပါတယ်။ မဂ် ဆေး၊ ဖိုလ်ဆေး၊ နိဗ္ဗာန်ဆေးတွေနဲ့ တကယ့်ကို ဆေးပေါင်းခတဲ့ညပါပဲ။

နေက္ခမ္မန်သီတမျက်ရည်ကို မှီဝဲလိုက်တဲ့အတွက်ကြောင့် မထေရ်ကြီး တရားထူးတရားမြတ်တွေ ရသွားခြင်းဖြစ်ပါ တယ်။

မထေရ်ကြီး ရဟန္တာဖြစ်သွားတယ်ဆိုရင်ပဲ သီဟိုဠ်ကျွန်း တစ်ကျွန်းလုံးမှာရှိတဲ့ တပည့်ရဟန္တာပေါင်း ခြောက်သောင်းက အဲဒီ အချိန်မှာပဲ လှမ်းပြီးတော့ သူတို့ဆရာကြီး တရားထူးရပြီလားလို့ လှမ်းကြည့်လိုက်တော့ ရဟန္တာဖြစ်သွားတာ သိတယ်။

မထေရ်ကြီးကလည်း နှစ်ပေါင်းသုံးဆယ်လုံး ခြေထောက်မ ဆေးဘဲ ထားတော့ အညစ်အကြေးတွေ တင်ပြီး မြင်မ ကောင်းဖြစ်နေ တဲ့ ခြေထောက်ကို ဆေးမယ်ဆိုပြီးတော့ ခြေဆေးအင်ပျဉ်လေးပေါ်မှာ ရပ်တယ်။ ငါတို့လို အတွင်းနေတပည့်ကြီးတွေ ရှိပါလျက်နဲ့ တို့ဆရာက ကိုယ့်ခြေထောက်ကိုယ် ဆေးရရင် မသင့်တော်ဘူး။ ငါတို့သွားပြီးတော့ ခြေထောက်ဆေးပေးမယ်ဆိုပြီး တော့ တပည့်ရဟန္တာခြောက်သောင်းလုံး ကောင်းကင်ခရီးကနေ ကြွလာတယ်။

မဟာသီဝမထေရ်ကြီးဆီကနေ ခြေတော်ဆေးခွင့် တောင်းတယ်။ မဟာသီဝမထေရ်ကြီးကလည်း ငါ့ရဲ့ခြေထောက်တွေ ဟာ မဆေးတာ နှစ်ပေါင်းသုံးဆယ်ကျော်ပြီ၊ ဒါကြောင့် ကိုယ့်ဘာသာကိုယ်ပဲ ဆေးမယ်ဆိုပြီး ဆေးခွင့်မပြုဘူး။

အဲဒီအချိန်မှာ သိကြားမင်းက လှမ်းကြည့်လိုက်တယ်။ ငါလို အလုပ်အကျွေးတပည့်ရှိပါလျက်နဲ့ ကိုယ့်ခြေထောက်ကိုယ် ဆေးရရင် မသင့်တော်ဘူး။ ငါသွားပြီးတော့ဆေးမယ်ဆိုပြီး မဟာသီဝမထေရ်ကြီးက ဘယ်သူ့ကိုမှ ဆေးခွင့်မပေး တားမြစ် ထားတာမြင်တော့ ဆေးခွင့်ရအောင် ငါ ဉာဏ်နီဉာဏ်နက်သုံးမှပဲ ဆိုပြီးတော့ သုဇာတာနတ်သမီးကို ခေါ်ပြီးတော့ လာတယ်။ ရဟန္တာခြောက်သောင်းရဲ့ ပရိသတ်အစွန်နား ရောက်တယ်ဆိုရင်ပဲ . . . .

‘အရှင်ဘုရားတို့ လမ်းဖယ်ပေးတော်မူကြပါဘုရား၊ လမ်းက လေး ခိုးမြှင့်တော်မူကြပါဘုရား၊ ဟောဒီမှာ မာတုဂါမ လာနေလို့ပါဘုရား။ မာတုဂါမနဲ့ အရှင်ဘုရားတို့ ထိသွားပါလိမ့်မယ်ဘုရား’

စသည်ဖြင့် အော်ပြီးတော့ လာတယ်။

အဲဒီတော့ ရဟန္တာအရှင်မြတ်များက မာတုဂါမလာတယ်ဆိုတော့ ထိမှာစိုးလို့ ဖယ်ပေးလိုက်ကြတယ်။ အဲဒီတော့ သိကြားမင်းက ရှေ့ဆုံးရောက်သွားတော့ မဟာသီဝမထေရ်ကြီးဆီမှာ တပည့်တော်ကို ခြေဆေးခွင့်ပြုပါဘုရားလို့ ခွင့်တောင်း တယ်။

မဟာသီဝမထေရ်ကြီးက . . . .

‘ဒကာတော်သိကြားမင်း၊ သင်တို့နတ်တွေဆိုတာ လူ့အနံ့ကို မခံနိုင်ကြဘူးမဟုတ်လား။ လူ့အနံ့ကို အင်မတန် ရွံရှာ စက်ဆုပ်ကြတယ် မဟုတ်လား၊ လူနဲ့ဟာ သင်တို့နတ်တွေအတွက် ယူဇနာတစ်ရာလောက် ဝေးတဲ့နေရာမှာ ရပ်နေတာတောင် လည်ပင်းမှာ ခွေးသေကောင်ပုပ် အဆွဲခံထားရသလို နံစော်ကြတယ် မဟုတ်လား။

ငါ့ရဲ့ ခြေထောက်တွေဟာ မဆေးကြောဘဲထားတာ နှစ်ပေါင်း သုံးဆယ်တောင် ရှိနေပါပြီ၊ ဒီတော့ နေပါစေ၊ မဆေး ပါနဲ့၊ ကိုယ့်ဘာသာကိုယ်ပဲ ဆေးပါမယ်’ လို့ မိန့်တော်မူလိုက်ပါတယ်။

အဲဒီအခါ နတ်တို့သနင်း သိကြားမင်းက . . . .

‘အရှင်ဘုရား၊ လူ့အနံ့နံ့တယ်ဆိုတာ ဘာမှမပြောပလောက်ပါ ဘုရား၊ အခု အရှင်ဘုရားများရဲ့ သီလရနံ့ဟာ တပည့်တော်များရဲ့ နတ်ပြည်ခြောက်ထပ်ကိုတောင် ကျော်လွန်ပြီးတော့ အထက်ဘဝဂ်ထိ အောင် သင်းပျံ့ကြိုင်လှိုင်နေပါတယ် ဘုရား။

လောကမှာ သီလရနံ့ထက် ပိုပြီးတော့ သင်းပျံ့မွှေးကြိုင်တဲ့ရနံ့၊ သီလရနံ့ကို လွှမ်းမိုးကျော်လွှားနိုင်တဲ့ ရနံ့ တစ်ခုမျှ မရှိပါ ဘုရား။ အရှင်ဘုရားများရဲ့ သင်းပျံ့မွှေးကြိုင်လွန်းလှတဲ့ ဒီသီလရနံ့ကြောင့်ပဲ ဘုရားတပည့်တော် လာရောက်ရခြင်းဖြစ်ပါတယ် ဘုရား’

လို့ လျှောက်ထားရင်းနဲ့ မထေရ်ကြီး ဘာမှ ပြန်မမိန့်သေးခင် မှာပဲ ပြောပြောဆိုဆို ဘယ်ဘက်လက်နဲ့ မထေရ်ကြီးရဲ့ ခြေဖျက်ကို ကိုင်ပြီး ညာဘက်လက်နဲ့ ခြေဖဝါးတော်ကို စောင်းငဲ့ပွတ်တိုက်ပေးလိုက် ပါတယ်။

သိကြားမင်း ခြေဆေးပေးပြီးတာနဲ့ တစ်ပြိုင်နက် မဟာသီဝ မထေရ်ကြီးရဲ့ ခြေတော်တွေဟာလည်း ကလေးငယ်တွေရဲ့ ခြေထောက် တွေလို နူးညံ့ပျော့အိသွားပါတော့တယ်။

မဟာသီဝမထေရ်ကြီးရဲ့ ဒီအဖြစ်အပျက်ကို ကြည့်ပြီး တချို့က ရဟန္တာမှန်ရင် ခြေဖဝါးနုနေရမယ်လို့ ထင်မြင် ယူဆကြပါတယ်။ မဟာသီဝမထေရ်ကြီးရဲ့ ခြေဖဝါးတွေဟာ သိကြားမင်း ခြေဆေးပေး ပြီးမှ နုသွားတာပါ။ သိကြားမင်း ခြေဆေးမပေးခင်က မနုသေးပါဘူး။ ရဟန္တာဖြစ်တာနဲ့တစ်ပြိုင်နက် ခြေဖဝါးတွေ နုသွားကြရကြေးဆိုရင် သိကြားမင်း ခြေဆေးမပေးခင်ကတည်းက နုနေရမှာပေါ့။ အခုတော့ နုမှနုမနေဘဲ။ ရဟန္တာမှန်ရင် ခြေဖဝါးနုနေရမယ်ဆိုတဲ့ အယူအဆ အသေအချာ စဉ်းစားသင့်ပါတယ်။

ရဟန်းတစ်ပါးကို ကြည်ညိုဆည်းကပ်ကိုးကွယ်တဲ့နေရာမှာ ခြေဖဝါး၊ လက်ဖဝါးတွေ နုတာ၊ မနုတာက အဓိကမဟုတ် ပါဘူး။ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာဂုဏ်ကို အာရုံပြုတတ်ဖို့က အဓိကပါ။

ကိုယ့်ဉာဏ်တစ်ထွာတစ်မိုက်လောက်နဲ့ ရဟန်းတစ်ပါးကို ရဟန္တာဟုတ်မဟုတ် လိုက်စစ်ဆေးနေစရာလည်း မလိုပါ ဘူး။ သူပြောလူပြောနဲ့ သို့မဟုတ် ကိုယ့်အထင်နဲ့ ရဟန်းတစ်ပါးပါးကို ရဟန္တာပဲ၊ ဘာပဲလို့ ရမ်းသန်းသမုတ်တာဟာလည်း တကယ်တွေးကြည့်ရင် ရှက် စရာကောင်းပါတယ်။ ဓာတ်တော်တကယ်မကျဘဲနဲ့ ဓာတ်တော်ကျသ ယောင် အတွင်းလူတွေ လုပ်ကြံဖန်တီးထားတဲ့ တချို့ လုံကြတ်ရဟန္တာ တွေကို ရဟန္တာအစစ်လို့ ထင်မှတ်နေရင်လည်း အမှားကြီး မှားပါလိမ့် ဦးမယ်။

ဘယ်လိုပဲဖြစ်ဖြစ် ပုဂ္ဂိုလ်ကို မကြည့်ဘဲ မေ့မိ ကြည့်တာ အကောင်းဆုံးပါပဲ။ သူ့ဘာသာသူ ရဟန်းတာတာ၊ မတာတာ၊ သူ့တရားကို ကိုယ်ကျင့်သုံးခြင်းကြောင့် ကိုယ့်အတွက် ကောင်းကျိုးချမ်းသာ ဖြစ်ထွန်းတယ်ဆိုရင် သူ့ကိုယ့်ကြည်စိတ်ချစွာ ဆည်းကပ်ကိုးကွယ်ရုံပါပဲ။

ဘေးစတဲ့ မျက်ရည်နဲ့အေးမြတဲ့ မင်္ဂလီသွားရအောင်

တစ်ခါတုန်းက မိလိန္ဒမင်းကြီးက အရှင်နာဂသိန်မထေရ်မြတ် ကို မျက်ရည်နဲ့ပတ်သက်တဲ့ မေးခွန်းတစ်ခု မေးခဲ့ဖူးပါတယ်။
'အရှင်ဘုရား . . . ၊ အမေသေလို့ ကျရတဲ့ မျက်ရည်နဲ့ တရားချစ် လို့ ကျရတဲ့ မျက်ရည်၊ ဘယ်မျက်ရည်က ဆေးဖက် ဝင်ပါသလဲ၊ ဘယ် မျက်ရည်က ဆေးဖက်မဝင်ပါသလဲ'

'ဒကာတော်မင်းမြတ် . . . ၊ ရာဂ၊ ဒေါသ၊ မောဟစတဲ့ ကိလေသာ အညစ်အကြေးတွေနဲ့ ညစ်နွမ်းပူလောင်နေတဲ့ မျက်ရည်ဟာ ဆေးဖက်မဝင်တဲ့ မျက်ရည်ဖြစ်ပါတယ်။ တရားဓမ္မနဲ့ ယှဉ်တဲ့ နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်မှု ပီတိသောမနဿတွေနဲ့ သန့်စင်အေးမြနေတဲ့ မျက်ရည်က တော့ ဆေးဖက်ဝင်တဲ့ မျက်ရည်ဖြစ်ပါတယ်'

ပါဠိလို 'ဘေသဇ္ဇအဿု' ဆိုတာ မြန်မာလိုတော့ ဆေးဖြစ်တဲ့မျက်ရည်၊ ဆေးဖက်ဝင်တဲ့မျက်ရည်၊ ဆေးပေါင်းခ တဲ့မျက်ရည်ပေါ့။ ပါဠိလို 'အဘေသဇ္ဇအဿု' ဆိုတာကတော့ မြန်မာလို ဆေးမဖြစ်တဲ့ မျက်ရည်၊ ဆေးဖက်မဝင်တဲ့မျက်ရည်၊ ဆေးပေါင်းမခတဲ့မျက်ရည်၊ တစ် နည်းအားဖြင့် ဘေးဖြစ်တဲ့မျက်ရည်၊ ဘေးဖက်ဝင်တဲ့မျက်ရည်၊ ဘေး ပေါင်းခတဲ့မျက်ရည်ပေါ့။

ကိလေသာအခြေခံတဲ့ မျက်ရည်မှန်သမျှ ဝမ်းနည်းလို့ပဲကျကျ၊ ဝမ်းသာလို့ပဲကျကျ၊ ဘေးပေါင်းခတဲ့မျက်ရည်ပါပဲ။ စိတ်ညစ်စရာ အဖြစ် အပျက်တွေနဲ့ ကြုံတွေ့ရလို့ ဝမ်းနည်းပြီးကျတဲ့မျက်ရည်မှ ဘေးပေါင်း ခတာ မဟုတ်ပါဘူး။ စိတ်ချမ်းသာ စရာ၊ စိတ်ပျော်ရွှင်စရာ အဖြစ်အပျက်တွေနဲ့ ကြုံတွေ့ရလို့ ဝမ်းသာပြီးကျတဲ့ မျက်ရည်ဟာလည်း ဘေးပေါင်းခပါတယ်။

ကိလေသာအခြေခံတဲ့ မျက်ရည်ဆိုတဲ့နေရာမှာ ဖိုမရေးရာ တပ်မက်မှုကိုသာ ကိလေသာလို့ ခေါ်တာမဟုတ်ပါဘူး။ မိဘနဲ့သား သမီး၊ ဆရာနဲ့တပည့်၊ ညီအစ်ကိုမောင်နှမအချင်းချင်း၊ မိတ်ဆွေအပေါင်း အသင်းအချင်းချင်း၊ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်အချင်း ချင်း၊ ဆရာဒကာအချင်း ချင်း၊ သံယောဇဉ်အနှောင်အဖွဲ့နဲ့ ရစ်ပတ်တွယ်တာနေမှုမှန်သမျှ ကိလေသာတွေချည်းပါပဲ။ သက်မဲ့အရာဝတ္ထုတွေအပေါ် တမြတ်တနိုးနဲ့ နှစ်ခြိုက်စွဲလမ်း သံယောဇဉ်တွယ်နေတာတွေ အားလုံးလည်း ကိလေသာ တွေပါပဲ။

ဘယ်လို သံယောဇဉ်မျိုးကြောင့်ပဲ မျက်ရည်ကျကျ၊ ဝမ်းနည်း တဲ့ ကိလေသာ၊ ဝမ်းသာတဲ့ကိလေသာ၊ ကိလေသာကို အခြေခံတာ ဖြစ်တဲ့အတွက် ဘေးပေါင်းခတဲ့မျက်ရည်တွေချည်းပါပဲ။ တခြားပြင်ပ ဘေးတွေ ဘာမှမတွေ့ရသေးဘူးပဲ ထားပါဦး၊ စိတ်ပူလောင်တဲ့ဘေး၊ စိတ်ရှုပ်ထွေးတဲ့ဘေး၊ စိတ်မတည်မငြိမ်ယောက်ယက်ခတ်တဲ့ဘေး၊ စိတ် လှုပ်ရှားတဲ့ဘေးကတော့ အတွင်းဘေးအဖြစ်နဲ့ သေချာပေါက် ရင်ဆိုင် ကြုံတွေ့ရမှာပါ။

ဝမ်းသာလို့ ကျတဲ့မျက်ရည်ဟာ လောဘအပူနဲ့ စိတ်ယောက် ယက်ခတ်ပြီး ဘေးခနေပါတယ်။ ဝမ်းနည်းလို့ ကျတဲ့ မျက်ရည်ဟာ ဒေါသအပူနဲ့ စိတ်တင်းကျပ်ပြီး ဘေးခနေပါတယ်။ ဘုမသိဘမသိအလိုလို ကျတဲ့မျက်ရည်ဟာ မောဟအပူနဲ့ စိတ်လွင့်မျောပြီး ဘေးခနေပါတယ်။

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ သာသနာတော်ကြီးနှင့် တွေ့ကြုံခွင့်ရတဲ့အခိုက် ကံကောင်းတာတစ်ခုကတော့ ဘေးပေါင်းခတ်မျက်ရည်ကို ဆေးပေါင်းခတ်တဲ့မျက်ရည်အဖြစ် အသွင်ပြောင်းထုတ်လုပ်နိုင်ခြင်းပါပဲ။ တစ်နည်းအားဖြင့် ပြောရရင်တော့ ဘေးခတ်မျက်ရည်နဲ့ အေးမြတဲ့မင်ဆီအရောက် သွားနိုင်ခြင်းပါပဲ။

ဘေးကိုဆေးဖြစ်အောင် လုပ်နိုင်တဲ့နည်းလမ်းတွေ မြတ်စွာ ဘုရားရှင်က အပြည့်အစုံ ပေးထားပါတယ်။ ဘေးကို ဆေးဖြစ်အောင် လုပ်တဲ့နေရာမှာ ကိုယ့်ဘက်ကပေးရမယ့်တန်ဖိုးကတော့ ယောနိသော မနသိကာရလို့ခေါ်တဲ့ စိတ်ထားတတ်မှု၊ စိတ်ထားမှန်မှုပါပဲ။ စိတ်ထား တတ်မှု၊ စိတ်ထားမှန်မှု ဘေးကိုဆေးဖြစ်အောင် လုပ်နိုင်ပါတယ်။ စိတ်ထားမတတ်ရင်၊ စိတ်ထား မမှန်ရင် ဘေးကိုဆေးဖြစ်အောင် မလုပ်နိုင်ပါဘူး။ ဘေးပြီးတော့ဘေး၊ ဘေးထက်ဘေးတွေပဲ တိုးပွားလာနိုင်ပါတယ်။

ပါရမီဓာတ်ခံအရ ကိုယ်ကိုယ်တိုင်က စိတ်ထားမတတ်ခဲ့၊ စိတ် ထားမမှန်ခဲ့ရင်တောင်မှ စိတ်ထားတတ်အောင်၊ စိတ်ထားမှန်အောင် လမ်းညွှန်ပေးနိုင်တဲ့ ဆရာကောင်း၊ သမားကောင်း၊ မိတ်ကောင်း ဆွေ ကောင်းတွေရဲ့ အကူအညီကြောင့် ကိုယ့်ရဲ့ဘေးခတ်မျက်ရည်ဟာ ဆေးခတ်မျက်ရည်အဖြစ် အလိုလို အသွင်ပြောင်းသွားနိုင်ပါတယ်။ ကူညီသူရဲ့ လမ်းညွှန်ချက် မှန်ကန်ဖို့ တော့ အရေးကြီးပါတယ်။ မေတ္တာမှန်ရုံနဲ့ မပြီးပါဘူး။ ပညာပါ မှန်ဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။

မြတ်စွာဘုရားရှင်လို ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးရဲ့ အကူအညီကိုသာ ရလိုက်လို့ ကတော့ ကိုယ့်ရဲ့ ပူလောင်နေတဲ့ ဘေးခတ်မျက်ရည်ဟာ အလွန်တရာ အေးမြတဲ့ဆေးခတ်မျက်ရည်အဖြစ် အချိန်မဆိုင် ချက်ချင်းပြောင်းလဲသွားမယ်ဆိုတာ ယုံမှားသံသယဖြစ်စရာမရှိပါဘူး။

မြတ်စွာဘုရားရှင်လက်ထက်တုန်းက ပဋာစာရာ(အများပြော ပဋာစာရီ) ဆိုတာ ဘေးပေါင်းခတ်မျက်ရည်တွေနဲ့ အကြီးအကျယ် ပူ လောင်နေသွပ်ခဲ့ရသူတစ်ဦးပေါ့။ ခင်ပွန်းသည်က မြွေကိုက်လို့သေ၊ သား ကြီးက ရေနစ်လို့သေ၊ သားငယ်က စွန်ချိုလို့သေ၊ မိဘနှစ်ပါးနဲ့ အစ်ကိုက လေကြီးမိုးကြီးကျပြီး အိမ်ပြိုလို့သေ၊ တစ်နေ့တည်းမှာ အချစ်ရဆုံးသူ ခြောက်ဦးတို့ရဲ့ ခြောက်လောင်းပြိုင်သေပွဲကြီးနဲ့ ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့ လိုက်ရတဲ့ ပဋာစာရာမှ မရှေးသွပ်ရင် ဘယ်သူ့ရှေးသွပ်ဦးမှာလဲ။

အကြင်နာတရားကင်းမဲ့တဲ့လူတွေက ‘အရှေးမ၊ အရှေးမ’ လို့ခေါ်ပြီး သဲနဲ့ပက်၊ ခဲနဲ့ပေါက် လုပ်ကြပေမယ့် အကြင်နာ တရားပြည့်ဝတဲ့ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကတော့ သူ့ရဲ့တရားပွဲဆီ ပဋာစာရာ မရောက်ရောက်လာအောင် စိတ်တန်ခိုးအားနဲ့ ဆွဲခေါ် ဆောင်ယူတော်မူပါတယ်။

ဘုရားတန်ခိုးတော်နဲ့ တရားပွဲထဲရောက်လာတဲ့ ပဋာစာရာကို သဘောထားသေးသိမ်တဲ့ မေတ္တာတရား ခေါင်းပါးတဲ့ တရားနာပရိသတ်က ကိုယ့်ဉာဏ်တစ်ထွာတစ်မိုက်လောက်လေးနဲ့ နားမလည် ပါးမလည် နှင်ထုတ်ကြပါတယ်။ (ဒီနေ့ခေတ် ကိုယ်ကြည့်ညှိတဲ့ ဘုန်းကြီး ထံပါးကို ဘယ်သူ့မလာစေနဲ့၊ ဘယ်ဝါမလာစေနဲ့ဆိုပြီး လွှမ်းမိုးခြယ်လှယ်ချင်တဲ့ ဒကာ၊ ဒကာမတွေ သတိပြုစရာပါ။ ရဟန်းဘဝ၊ ရဟန်းအလုပ်ကို လူ့အမြင်၊ လူ့စိတ်နဲ့ ခပ်တိမ်တိမ်လေးတွေ့ပြီး နေရာတကာ လူတတ်ကြီးလုပ် ဝင်မစွက်မိဖို့ သိပ်အရေးကြီးပါတယ်။ မေတ္တာတရားကို နားမလည်းဘူးလို့လည်း ကိုယ်လိုရာ ဆွဲတွေ့ပြီး ဆင်ခြေမပေးနဲ့ပေါ့)

မြတ်စွာဘုရားရှင်ကတော့ မေတ္တာတရားကြီးမားသူပီပီ ပဋာစာရာကို နှင်မထုတ်ဖို့ တရားနာပရိသတ်ကို မိန့်ကြားပြီး အနီးနားထိ ရောက်လာတဲ့ ပဋာစာရာကို ‘နှမလေးရယ်. . . သတိလေးတစ်ချက် လောက် ထားလိုက်ပါဦးကွယ်’ လို့ နှုတ်ခွန်းဆက် မေတ္တာတရားစကား မိန့်ကြားတော်မူလိုက်ပါတယ်။

မြတ်စွာဘုရားရှင်ရဲ့ မေတ္တာဓာတ်၊ ဓမ္မဓာတ်ကြောင့် အရှူးစိတ်ပြေပျောက်ပြီး အသိစိတ်ဝင်ရောက်လာတဲ့ ပဋာစာရာကို မြတ်စွာဘုရားရှင်က ဘေးပေါင်းခတ်မျက်ရည်ပမာဏအကြောင်းနဲ့၊ ဘေးပေါင်းခတ်မျက်ရည်ကို ဆေးပေါင်းခတ်အောင် အသွင် ပြောင်းပုံ နည်းလမ်းအကြောင်း အခုလို မိန့်ကြားတော်မူပါတယ်။

‘ချစ်နှမ ပဋာစာရာ. . . ၊ သမုဒ္ဒရာလေးစင်းထဲမှာရှိတဲ့ ရေတွေ ဟာ တကယ်တော့ နည်းနည်းလေးပါကွယ်. . . . ဘာမှ မပြောပလောက် ပါဘူး။ သံသရာမှာ ဆင်းရဲဒုက္ခတွေနဲ့ ကြုံတွေ့ရလို့ ပူပန်သောကဖြစ်ပြီး ကျခဲ့ရတဲ့ သတ္တဝါတစ်ဦးတစ်ယောက် ရဲ့ မျက်ရည်တွေကမှ သမုဒ္ဒရာလေးစင်းထဲက ရေတွေထက် အဆမတန်များပြားလွန်းလှတာပါ. . . ၊ နည်းနည်းနောနောမှ မဟုတ် ပါပဲလား ချစ်နှမရယ်. . . ။

‘သမုဒ္ဒရာလေးစင်းထက်များတဲ့ မျက်ရည်တွေကျခဲ့ဖူးလှတာတောင် ခုချိန်ထိ ဘာလို့များ မေ့လျော့နေချင်ရသေး တာလဲ. . . မမေ့လျော့ သင့်တော့ဘူးလေ. . . . ခုချိန်ကစပြီး မမေ့မလျော့မပေါ့မဆတဲ့ သတိတရားနဲ့ နေထိုင်မှုပုံစံသစ် ပြောင်း လိုက်ပါတော့ ချစ်နှမရယ်. . . . နော်. . . ။’

မြတ်စွာဘုရားရှင်ရဲ့ မျက်ရည်တရားကို နာကြားရတဲ့အတွက် ပဋာစာရာရဲ့ ရင်ထဲက ပူလောင်မှုတွေ ငြိမ်းအေးသွားပါ တယ်။ နှလုံးသားထဲက ရှုပ်ထွေးမှုတွေ ရှင်းလင်းသွားပါတယ်။ စိတ်ထဲက နောက်ကျ မှုတွေ ကြည်လင်သွားပါတယ်။ သွေးထဲက

လှုပ်ရှားမှုတွေ ငြိမ်သက်သွား ပါတယ်။

ပဋာစာရာရဲ့ စိတ်အစဉ် ငြိမ်းအေးရှင်းလင်း ကြည်လင်ငြိမ် သက်သွားပြီဆိုတော့မှ မြတ်စွာဘုရားရှင်က ‘ မိဘဆွေမျိုး၊ သားသမီး၊ ဇနီး ခင်ပွန်း၊ မိတ်ဆွေစတဲ့ အပေါင်းအဖော်တွေဟာ အားကိုးမှီခိုရာအစစ် မဟုတ်ကြောင်း၊ အိုနာသေရေးစတဲ့ တကယ့်ဒုက္ခဘေးတွေနဲ့ တွေ့ကြုံလာတဲ့အခါ ဘယ်သူ့ကိုမှအားကိုးမှီခိုလို့ မရကြောင်း၊ အသိဉာဏ်ရှိတဲ့ သူတော်ကောင်းဟာ ကိုယ့်ရဲ့ နိဗ္ဗာန်သွားလမ်းကို သီလအခြေခံပြီး အမြန်ဆုံးတည်ဆောက်လျှောက်လှမ်းသင့်ကြောင်း’ ရှင်း လင်းမိန့်ကြားတော်မူပါ တယ်။

တရားတော်ရဲ့အဆုံးမှာ ပဋာစာရာ သောတာပန်တည်သွားပါ တယ်။ နောက်တော့ ဘိက္ခုနီမ ပြုပြီး တရားဆက်အားထုတ် လိုက်တာ ပဋိသမ္ဘိဒါလေးပါးနဲ့တကွ ရဟန္တာဖြစ်သွားတဲ့အပြင် ဝိနည်းဆောင်တဲ့ ဘိက္ခုနီတွေထဲမှာ အသာဆုံးအမြတ်ဆုံး ဧတဒဂ်ဘွဲ့ ကိုပါ ဆွတ်ခူးရရှိ သွားပါတယ်။

ပဋာစာရာရဲ့ ဘေးပေါင်းခနေတဲ့ သောကမျက်ရည်ဟာ ဘုရားအဆုံးအမတရားတော်ကြောင့် ဆေးပေါင်းခတဲ့ ဓမ္မ မျက်ရည်အဖြစ် အသွင်ပြောင်းသွားခဲ့ပါတယ်။ မြတ်စွာဘုရားရှင်ရဲ့ ကျေးဇူးတရား ကြီးမားလှပါတယ်။

‘အရူးမမို့ အဖက်မလုပ်ဘူး’ ‘အရူးမမို့ အဖက်မလုပ်နဲ့’ ဆိုတဲ့ သူတော်ကောင်းစိတ်မရှိသူတွေနဲ့ချည်းသာ တွေ့ဆုံ ရမယ်ဆိုရင်တော့ ပဋာစာရာရဲ့ဘဝ အခုလိုလှပလာတော့မှာ မဟုတ်ပါဘူး။ လူအများစုရဲ့သဘောက ကိုယ်ကသာ မိတ်ကောင်း ဆွေကောင်းလိုချင်တယ်၊ ကိုယ်ကတော့ သူတစ်ပါးရဲ့ မိတ်ကောင်းဆွေကောင်းဖြစ်ဖို့ မကြိုးစားချင် ကြပါဘူး။ သူတစ်ပါးအပေါ် နေရာတကာ အပြစ်မြင်၊ အပြစ်တင်တဲ့စိတ်နဲ့ အဆင့်အတန်းခွဲခြားပြီး ဆက်ဆံချင်ကြပါတယ်။

ကိုယ့်အတွက် ရပေါက်ရုံမှ ပေါင်းချင်ကြပြီး ရပေါက်မရှိရင်မပေါင်းချင်ကြပါဘူး။ ဒါကိုပဲ ‘လူမှုဆက်ဆံရေးတော်တယ်’ လို့ တလွဲဂုဏ်ယူတတ်ကြပြန်ပါသေးတယ်။ အမှန်ကတော့ တစ်ကိုယ်ကောင်းဆန်တာပါ။ မေတ္တာတရားခေါင်းပါးတာပါ။

ပဋာစာရာ ကျခဲ့ရတဲ့မျက်ရည်ဟာ တကယ်တော့ ကာမဂုဏ်အာရုံကို အကြောင်းပြုပြီး ကျခဲ့ရတာမို့ ဘေးပေါင်းခ တဲ့မျက်ရည်ပါ။ ဒါပေမဲ့ မြတ်စွာဘုရားရှင်ရဲ့ သဘောတရားအဆုံးအမနဲ့ ကျင့်နည်းကြံ နည်းအဆုံးအမတရားတွေကြောင့် ဘေးပေါင်းခတဲ့မျက်ရည်ဟာ ဆေးပေါင်းခတဲ့မျက်ရည်အဖြစ် အသွင်ကူးပြောင်းခဲ့ရပါတယ်။

လူသားတိုင်း လူသားတိုင်း သက်ရှိသက်မဲ့ ကာမဂုဏ်အာရုံတစ်ခုခုကို အကြောင်းပြုပြီး မျက်ရည်ကျခဲ့ကြဖူးမှာပါ။ ကိုယ်ဖြစ်ချင်တာတွေ ဖြစ်မလာတဲ့အခါ၊ ကိုယ်မဖြစ်ချင်တာတွေ ဖြစ်လာတဲ့အခါ ငိုခဲ့ ကြဖူးမှာပါ။ မငိုတောင်မှ စိတ်ဆင်းရဲတာ၊ စိတ်မချမ်းသာတာ၊ စိတ်ပူပန်တာ၊ စိုးရိမ်ကြောင့်ကြတာ၊ ဝမ်းနည်းကြေကွဲတာတွေတော့ ဖြစ်ဖူးကြ မှာပါ။

ဘာကြောင့်ပဲငိုငို၊ ငိုတယ်ဆိုတာ အဘိဓမ္မာတရားကိုယ်ကတော့ ဒေါသပါပဲ။ ငိုနေတဲ့အချိန်မှာ ဖြစ်နေတဲ့စိတ်ဟာ ဒေါသစိတ်ပါ။ စိတ်ဆင်းရဲတာ၊ စိတ်ပူပန်တာ၊ စိုးရိမ်ကြောင့်ကြတာ၊ ဝမ်းနည်းကြေကွဲ တာတွေဟာလည်း ဒေါသစိတ်တွေချည်း ပါပဲ။

အဲဒီလို ဒေါသစိတ်တွေ ဖြစ်ပေါ်လာရင် သက်ဆိုင်ရာ ဒေါသရဲ့အပြစ်ကိုလည်း မြတ်စွာဘုရားအဆုံးအမတွေနဲ့အညီ ဆင်ခြင်နှလုံးသွင်းရပါမယ်။ ဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ ဒေါသကိုလည်း ဖြစ်ပေါ်နေတဲ့အတိုင်း သတိပဋ္ဌာန်နည်းလမ်းနဲ့အညီ ရှုမှတ်ပွားများရပါမယ်။ စိတ်ဆင်းရဲရင် ‘စိတ်ဆင်းရဲတယ်’၊ စိတ်ပူရင် ‘စိတ်ပူတယ်’၊ စိတ်ညစ်ရင် ‘စိတ်ညစ် တယ်’၊ ဝမ်းနည်းရင် ‘ဝမ်းနည်းတယ်’ ပေါ့။ ဘယ်လိုပဲ ရှုမှတ်ရှုမှတ် ဒေါသကို ရှုမှတ်နေတာပါပဲ။

ဆင်ခြင်မှု ရှုမှတ်မှုဆိုတဲ့ နည်းလမ်းနှစ်မျိုးနဲ့ ဘုရားအဆုံးအမ ကို လိုက်နာကျင့်သုံးသွားမယ်ဆိုရင် ပူလောင်တဲ့မျက်ရည် ဟာ အေးမြ တဲ့မျက်ရည် ဖြစ်သွားပါလိမ့်မယ်။ ဘေးပေါင်းခတဲ့မျက်ရည်ဟာ ဆေး ပေါင်းခတဲ့မျက်ရည် ဖြစ်သွားပါလိမ့်မယ်။ အနာဂါမိမဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်နဲ့ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်သွားပြီဆိုရင်တော့ မျက်ရည်သမုဒ္ဒရာလည်း ထာဝရခန်းခြောက် သွားပါပြီလေ . . . ။

မငိုတတ်တဲ့နှလုံးသားမျက်ရည်ကျပါဦးမလား

ငိုတယ်ဆိုမှတော့ ဘာကြောင့်ပဲငိုငို၊ ဒေါသကြောင့် ငိုတာပါ ပဲ။ ဒေါသကိလေသာရှိနေလို့ ငိုတာပါပဲ။ ငိုနေတဲ့အချိန်မှာ ဖြစ်နေတဲ့စိတ်ဟာ ဒေါသစိတ်ပါ။ တစ်ခါတစ်ရံ ကြမ်းတမ်းတဲ့ဒေါသစိတ်နဲ့ငိုတာရှိသလို တစ်ခါတစ်ရံ သိမ်မွေ့တဲ့ ဒေါသစိတ်နဲ့ ငိုတာရှိပါတယ်။

မကျေနပ်ချက်တွေ ပေါက်ကွဲပြီး ဆဲဆိုအော်ဟစ် ကြိမ်းမောင်းပြစ်တင်ရင်း၊ ရိုက်နှက်သတ်ပုတ် ကုတ်ဖဲ့နှိပ်စက်ရင်း ငိုတာမျိုးကျတော့ ကြမ်းတမ်းတဲ့ ဒေါသစိတ်နဲ့ ငိုတာပေါ့။ မကျေနပ်ချက်တွေကို ရင်ထဲမှာ ကြိတ်မှိတ်ခံစားရင်း ဝမ်းနည်းကြေကွဲ စွာ၊ လွမ်းဆွတ်တမ်းတစွာ ငိုတာမျိုးကျတော့ သိမ်မွေ့တဲ့ ဒေါသစိတ်နဲ့ ငိုတာပေါ့။

အပျော်လွန်ပြီး ငိုတာမျိုး၊ ဝမ်းသာလုံးဆိုပြီး ငိုတာမျိုးကလည်း အပေါ်ယံကြည့်လိုက်ရင် ပီတိကြောင့် ငိုတယ်လို့ ထင်ရပေ မယ့် တကယ့် အတွင်းသဘာဝအစစ်အမှန်ကတော့ သိမ်မွေ့တဲ့ဒေါသကြောင့် ငိုနေ တာပါ။ မငိုခင်မှာ ပျော်တဲ့စိတ်၊ ဝမ်းသာတဲ့ စိတ် ဖြစ်နေခဲ့တာ မှန်ပေ မယ့် ပျော်လို့ ဝမ်းသာလို့ မျက်ရည်တွေကျပြီး ငိုလိုက်တဲ့ အချိန်မှာတော့ အပျော်ဒဏ်၊ ဝမ်းသာမှုဒဏ် ကို မခံမရပ်နိုင်တဲ့ ခံနိုင်ရည်မရှိတဲ့ မခံစား နိုင်တဲ့ ဒေါသအနုစားလေး စိတ်အစဉ်မှာ လွမ်းမိုးနေပါတယ်။ အပျော် ဒဏ်၊ ဝမ်းသာမှု ဒဏ်ရဲ့ ဖိစီးနှိပ်စက်မှုခံလိုက်ရလို့ မသက်မသာဖြစ်သွားတဲ့စိတ်ကလေး၊ သိမ်မွေ့စွာတုန်လှုပ်ခြောက်ချားသွားတဲ့စိတ်ကလေး ဆိုပါတော့။

အဘိဓမ္မာသဘောကို နားမလည်သူတချို့က ‘ဒေါသထွက်မှ မျက်ရည်ကျရတော့မှာလား၊ ဝမ်းသာလွန်းရင်ရော မျက်ရည်မကျရတော့ ဘူးလား’ လို့ မသိသားဆိုးဝါးစွာ နှုတ်လှန်ထိုးတတ်ကြပါတယ်။ လောကအပြောနဲ့ ဓမ္မသဘောကို ခွဲခွဲ ခြားခြား နားမလည်တော့ ဘုရားထက် ခေါင်းတစ်လုံး ပိုမြင့်မိတတ်ကြတာပေါ့။

လောကမှာ ရဟန္တာဖြစ်ရတာလောက် ဝမ်းသာစရာကောင်းတဲ့ အဖြစ်မျိုး ရှိပါဦးမလား။ ဝဋ်ဒုက္ခတွေ အကုန်လုံးချုပ်ငြိမ် ပြီး နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို အပြီးအပိုင်ရတဲ့ ဘဝပဲလေ။ ဒါပေမဲ့ ဘယ်ရဟန္တာ၊ ဘယ်ရဟန္တာမကမ ‘ငါရဟန္တာဖြစ်ပြီဟေ့’ ဆိုပြီး ဝမ်းသာလွန်းလို့ မျက်ရည်မကျခဲ့ ကြပါဘူး။ ပီတိဖြစ်လွန်းလို့ မငိုခဲ့ကြပါဘူး။ သူတို့မှာ ဒေါသကိလေသာ မှ မရှိတော့ပဲကိုး။

တချို့က တရားအားထုတ်ရင်း မတွေ့ဖူးသေးတဲ့ တရားသ ဘောတွေ့တဲ့အခါ၊ မခံစားဖူးသေးတဲ့ တရားအရသာ ခံစားရတဲ့အခါ အရမ်းဝမ်းသာပြီး မျက်ရည်ကျတတ်ပါတယ်။ ငိုတတ်ပါတယ်။ အပေါ် ယံသာမန်ကြည့်လိုက်ရင် ဓမ္မပီတိကြောင့် လို့ ထင်ရပေမယ့် တကယ် တမ်းကျတော့ ‘ငါ အခုမှ ဒီတရားအရသာ ခံစားရလေခြင်း’ ဆိုတဲ့ နောင်တတစ်ဖန်ပူပန်မှု ကုက္ကစ္စလေး အတွင်းစိတ်မှာ ကိုယ်ကိုယ်တိုင်တောင် မသိလိုက်ဘဲ လွမ်းမိုးနေပါတယ်။

ကုက္ကစ္စဆိုတာ ဒေါသအုပ်စုဝင် ကိလေသာ တစ်မျိုးပါ။ ဒေါသတစ်မျိုးပဲ ဆိုပါတော့၊ တချို့ကတော့ နောင်တပူပန်မှု ကုက္ကစ္စသဘော သိသိသာသာ ထင်ထင်ရှားရှားကြီး ဖြစ်ပြီး ငိုတတ်၊ မျက်ရည်ကျတတ်ပါတယ်။

ဆေးပေါင်းခတာ မခတာနဲ့ သွားပြီး မရောလိုက်ပါနဲ့။ ဆေး ပေါင်းခတာ မခတာကတော့ နောက်ဆက်တွဲ အကျိုးတရား ကို ကြည့် ပြီး သုတ္တန်သဘောအရ ပြောတာပါ။ တရားဓမ္မနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ နောက်ဆက်တွဲ ကောင်းကျိုးတရားတွေ ဖြစ်ပေါ်လာရင် အဲဒီမျက်ရည်ကို ဆေးပေါင်းခတဲ့မျက်ရည်လို့ ခေါ်နိုင်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အဘိဓမ္မာသဘော အရ ကြည့်ရင်တော့ ငိုတာမှန်သမျှ ဒေါသပါပဲ၊ မျက်ရည်ကျတာမှန် သမျှ ဒေါသပါပဲ။ ဒါကြောင့် ဒေါသကို ‘အဿုရောပ’ လို့လည်း ခေါ်ပါတယ်။ ‘မျက်ရည် ထွက်စေတတ်သောတရား’ လို့ ဆိုလိုပါတယ်။

ဒေါသကိလေသာကို အကြွင်းမဲ့ ပယ်သတ်နိုင်လို့ ကိုယ့်ရဲ့နှလုံး သားဟာ ဒေါသကင်းတဲ့ နှလုံးသား ဖြစ်သွားပြီဆိုရင် တော့ ဝမ်းနည်းစရာနဲ့ပဲကြုံကြုံ၊ ဝမ်းသာစရာနဲ့ပဲကြုံကြုံ ငိုချင်စိတ် မရှိတော့ပါဘူး။ မငိုတတ်တဲ့ နှလုံးသားပိုင်ရှင်ဟာ ဘာအကြောင်း ကြောင့်မှ မျက်ရည်မကျတော့ပါဘူး။

မျက်ရည်ကျခြင်း၊ ငိုခြင်းရဲ့ အကြောင်းရင်းဖြစ်တဲ့ ဒေါသကိ လေသာကို အနာဂါမ်အရိယာဖြစ်မှပဲ အကြွင်းမဲ့ ပယ်သတ်နိုင်ပါတယ်။ အနာဂါမ်အရိယာဖြစ်ဖို့ကလည်း သကဒါဂါမ်အရိယာဘဝနဲ့ ဝိပဿ နာအလုပ်ကို အားထုတ်ရပါတယ်။ သကဒါဂါမ်အရိယာဖြစ်ဖို့ကလည်း သောတာပန်အရိယာဘဝနဲ့ ဝိပဿနာအလုပ်ကို အားထုတ်ရပါတယ်။ သောတာပန်အရိယာဖြစ်ဖို့ကလည်း ပုထုဇဉ်ဘဝနဲ့ ဝိပဿနာအလုပ် ကို အားထုတ်ရပါတယ်။

ဝိပဿနာအလုပ်ဆိုလို့လည်း ဘုရားရှေ့မှာ တင်ပျဉ်ခွေထိုင်၊ မျက်စိမှိတ်ပြီး မလှုပ်မယှက်နဲ့ တစ်နာရီ နှစ်နာရီထိုင်နိုင်မှ လုပ်လို့ရတဲ့အလုပ်လို့ သွားမယူဆလိုက်နဲ့ဦးနော်။ ဝိပဿနာအလုပ်ဆိုတာ အဲလိုကြီး ထိုင်နိုင်မှ လုပ်လို့ရတဲ့အလုပ် မဟုတ်ပါဘူး။ သွားသွား၊ ရပ်ရပ်ထိုင်ထိုင်၊ လျောင်းလျောင်း၊ ခန္ဓာကိုယ်ရဲ့ ဘယ်အနေအထားမျိုးမှာမဆိုလုပ်လို့ရပါတယ်။

အရှုခံအာရုံကလည်း ဘယ်ဟာကိုမှရယ်လို့ မူသေကန့်သတ်ချက် မရှိပါဘူး။ အဆင်ပြေတဲ့အာရုံကို ရှုလို့ရပါတယ်။ ဝင်လေထွက်လေ အဆင်ပြေရင် ဝင်လေထွက်လေကို အာရုံထားပြီးရှု တခြား ကိုယ် နှုတ်စိတ်အမှုအရာ အဆင်ပြေရင် ထင်ရှားရာ ကိုယ်နှုတ်စိတ်အမှုအရာကို အာရုံထားပြီးရှု အဆင်ပြေသလို ရှုနိုင်ပါတယ်။

ဝင်လေထွက်လေကို အာရုံထားပြီး ရှုတဲ့ ဝိပဿနာကို အာနာပါနဝိပဿနာလို့ ခေါ်ပါတယ်။ ထင်ရှားရာ ကိုယ် နှုတ် စိတ်အမှုအရာကို အာရုံထားပြီးရှုတဲ့ ဝိပဿနာကို သမ္ပဇဉဝိပဿနာလို့ ခေါ်ပါတယ်။

အာနာပါနဝိပဿနာနဲ့ပတ်သက်ပြီး အကျဉ်းချုပ်ပြောရမယ်ဆိုရင်တော့ ဝင်လေကို အာနာ၊ ထွက်လေကို အပါနလို့ခေါ်တာမို့ ဝင်လေထွက်လေကို ရှုမှတ်ရတဲ့ကမ္မဋ္ဌာန်းကို အာနာပါနကမ္မဋ္ဌာန်းလို့ ခေါ်ပါတယ်။

ဝင်လေထွက်လေဟာ ကိုယ်သတိပြုသည်ဖြစ်စေ၊ ကိုယ်သတိမပြုသည်ဖြစ်စေ၊ ကိုယ်သိသည်ဖြစ်စေ၊ ကိုယ်မသိသည်ဖြစ်စေ အမြဲ ထင်ရှားရှိနေပါတယ်။ အသက်ရှင်နေတဲ့ လူတစ်ယောက်အတွက် ဝင်လေထွက်လေ ရပ်ဆိုင်းနေတဲ့အချိန်ရယ်လို့ မရှိပါဘူး။ အိပ်ပျော်နေတဲ့အချိန်မှာတောင် အဆက်မပြတ်ရှိနေပါတယ်။

အသက်မရှူတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ခုနစ်ဦး ရှိပါတယ်။ အမိဝမ်းမှာ ပဋိသန္ဓေ နေသူ၊ ရေနစ်နေသူ၊ မေ့မော့နေသူ၊ သေသူ၊ စတုတ္ထဈာန်ဝင်စားနေသူ၊ ရူပဘဝ အရူပဘဝရောက်နေသူ၊ နိရောဓသမာပတ်ဝင်စားနေသူ၊ ဒီ ပုဂ္ဂိုလ်ခုနစ်ဦးကတော့ ဝင်လေထွက်လေ မရှိပါဘူး။ သူတို့ကိုတော့ ခြွင်းချက်အနေနဲ့ ချန်လှပ်ထားလိုက်ပါ။

ဝင်လေပြန်မထွက်တော့တဲ့အချိန်၊ ထွက်လေပြန်မဝင်တော့တဲ့ အချိန်ဟာ သေတဲ့အချိန်ပါပဲ။ ဒါကြောင့် ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ အဆက်မပြတ် ရှင်သန်နေမှုမှာ ဝင်လေထွက်လေက အဓိကပဓာနကျပါတယ်။ ဝင်သက်ထွက်သက်ဆိုတဲ့အတိုင်း ဘဝတစ်ခုရဲ့အသက်ဟာ ဝင်လေထွက်လေဖြစ်လို့ ဝင်လေထွက်လေကို သတိကပ်ရှုမှတ်ရတဲ့ အာနာပါန ကမ္မဋ္ဌာန်းဟာလဲ ဝိပဿနာယောဂီတိုင်းရဲ့ “အသက်သွေးကြောကမ္မဋ္ဌာန်းကြီး” ဖြစ်ပါတယ်။

ဝင်လေထွက်လေနဲ့ပတ်သက်တဲ့ ရုပ်နာမ်ရဲ့သဘောသဘာဝတွေကို ပိုင်နိုင်သွားရင် ကျန်တဲ့ရုပ်နာမ်အားလုံးရဲ့ သဘောသဘာဝတွေကိုပါ ပိုင်နိုင်သွားတာမို့ အာနာပါနကမ္မဋ္ဌာန်းကို “အညှာကိုင်ကမ္မဋ္ဌာန်း” လို့လည်းခေါ်နိုင်ပါတယ်။

အိပ်ချိန်၊ နိုးချိန်၊ အချိန်တိုင်းမှာ ထင်ရှားရှိနေတဲ့အတွက် ရှုမှတ် ရတာလည်း လွယ်ကူ၊ မရပ်မနားလည်း အဆက်မပြတ်ရှုမှတ်နိုင်တာကြောင့် အာနာပါနကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပင်တိုင်ကမ္မဋ္ဌာန်းအဖြစ် သတ်မှတ်ပြီး အားထုတ်တာဟာ လူအများစုအတွက် အသင့်တော်ဆုံးပါပဲ။

အာနာပါနကမ္မဋ္ဌာန်းကို မသိနားမလည်သူတွေက သမထ ကမ္မဋ္ဌာန်းလို့ ထင်မှတ်စွပ်စွဲကြပါတယ်။ သူတို့ထင်မှတ်စွပ်စွဲသလို မဟုတ်ပါဘူး။ အာနာပါနကမ္မဋ္ဌာန်းဟာ သမထ၊ ဝိပဿနာ စွယ်စုံရတဲ့ ကမ္မဋ္ဌာန်းကြီးပါ။ သမထလို့ရှုရင် သမထဖြစ်ပြီး၊ ဝိပဿနာလို့ရှုရင် ဝိပဿနာဖြစ်ပါတယ်။

ဝင်လေထွက်လေ လေကြောင်းနောက်ကိုလိုက်ပြီး ပုံသဏ္ဍာန် နိမိတ်၊ အရိပ်အယောင်တွေရှိနေရင် သမထဖြစ်ပါတယ်။ လေနောက် ကိုမလိုက်ဘဲ နှာသီးဝလေထိရာ တစ်နေရာတည်းကနေ ထိမှုသဘော၊ လှုပ်ရှားတွန်းကန်မှုသဘောကို အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ လက္ခဏာရေးသုံး ပါး ထင်ရှားလာအောင် ရှုနေရင် ဝိပဿနာဖြစ်ပါတယ်။

အာနာပါနသတိသုတ္တန်မှာ မြတ်စွာဘုရားရှင်က အာနာပါန ကို ရှုပွားရင် သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးလုံးကို ရှုပွားပြီးသားဖြစ်တယ်။ သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးရှုပွားရင် ဗောဇ္ဈင်ခုနစ်ပါးကိုလည်း ပွားများပြီးသားဖြစ် တယ်။ ဗောဇ္ဈင်ခုနစ်ပါးပွားများရင် အရဟတ္တမဂ်၊ အရဟတ္တဖိုလ်ကို ဆိုက်ရောက်နိုင်တယ်လို့ မိန့်ကြားတော်မူပါတယ်။ အာနာပါနကမ္မဋ္ဌာန်း နဲ့ ရဟန္တာအထိဖြစ်နိုင်တယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။

သုတ္တန်တစ်ခုမှာဆိုရင် အာနာပါနရှုပွားတဲ့သူဟာ တစ်ထိုင်တည်းနဲ့တောင် ရဟန္တာအထိဖြစ်နိုင်တယ်လို့ မိန့်ကြားတော်မူထား ပါတယ်။

ဒါကြောင့် အာနာပါနကမ္မဋ္ဌာန်းကို နိဗ္ဗာန်သွားတဲ့ဖြတ်လမ်း၊ နိဗ္ဗာန်သွားတဲ့လမ်းတို့လို့ ရှေးသူဟောင်းတွေက မိန့်ဆိုတော်မူကြပါတယ်။ ဆရာတော်ကြီးတစ်ပါးကဆို အာနာပါနကမ္မဋ္ဌာန်းကို “သက်ဦး ဆံပိုင်ကမ္မဋ္ဌာန်း” လို့တောင် တခမ်းတနား ချီးမွမ်းဂုဏ်တင်တော်မူခဲ့ပါ တယ်။

အာနာပါနကမ္မဋ္ဌာန်းဟာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဘုရားရှင်တိုင်းရဲ့ လက် သုံးကမ္မဋ္ဌာန်းကြီး ဖြစ်ပါတယ်။ ဘုရားရှင်တိုင်း၊ ဘုရားရှင်တိုင်းဟာ အာနာပါနကမ္မဋ္ဌာန်းကိုပဲ ပင်တိုင်ကမ္မဋ္ဌာန်းအဖြစ် ရှုပွားရင်းနဲ့ ဘုရား ဖြစ်တော်မူကြပါတယ်။ တခြားကမ္မဋ္ဌာန်းနဲ့ ဘုရားဖြစ်တဲ့ဘုရားရယ် လို့ တစ်ဆူမှ မရှိပါဘူး။ ရှေးကလည်း ဘယ်တုန်းကမှ မရှိခဲ့ပါဘူး။ အခုလည်း လုံးဝမရှိပါဘူး။ နောင်လည်း ဘယ်တော့မှ ရှိမှာမဟုတ်ပါ ဘူး။ ဒီအချက်ကိုက အာနာပါနကမ္မဋ္ဌာန်းဟာ ဘယ်လောက်ကြီးကျယ် မြင့်မြတ်တယ်၊ ဘယ်လောက် ထိပ်တန်းအကျဆုံးဖြစ်တယ် ဆိုတာကို ဖော်ပြနေပါတယ်။

ရှုမှတ်နည်းကတော့ နှာသီးဝလေထိတဲ့နေရာမှာ သတိကို(စိတ် ကို)ကပ်ထားပြီး လေဝင်ရင် ‘ဝင်တယ်’၊ လေထွက်ရင် ‘ထွက်တယ်’ လို့ ရှုမှတ်ရုံပါပဲ။

လေဝင်သွားတဲ့အခါမှာ နှာသီးဝကိုထိပြီး ဝင်သွားပါတယ်။ ထိတဲ့နေရာလေးမှာ သတိကို(စိတ်ကို)ကပ်ထားပြီး ‘ဝင်တယ်’

လို့ ရှုမှတ် ရပါမယ်။ အတွင်းဝင်သွားတဲ့ လေကြောင်းနောက် စိတ်မလိုက်ရပါဘူး။ လိုက်ရင် အတွင်းယုံလွင့်မှု ဖြစ်ပါတယ်။

လေထွက်သွားတဲ့အခါမှာ နှာသီးဝကိုထိပြီး ထွက်သွားပါ တယ်။ ထိတဲ့နေရာလေးမှာ သတိကို(စိတ်ကို)ကပ်ထားပြီး ‘ထိတယ်’လို့ ရှုမှတ်ရပါမယ်။ အပြင်ထွက်သွားတဲ့ လေကြောင်းနောက် စိတ်မလိုက် ရပါဘူး။ လိုက်ရင် အပြင်ယုံလွင့်မှု ဖြစ်ပါတယ်။

“ဝင်လေဝင်တိုင်းထိ၊ ထိတိုင်းသိ၊ ထွက်လေထွက်တိုင်းထိ၊ ထွက်တိုင်းသိ၊ ဒါဆိုရင် အကုန်လုံးကိစ္စပြီးပါတယ်” ဆိုတဲ့ ဝေဘူဆရာ တော်ဘုရားကြီးရဲ့မိန့်ကြားတော်မူချက်ကို ဦးထိပ်ပန်ဆင်ပြီး အမြဲတမ်း တထိတည်းထိနေတာကို တသိတည်းသိ နေအောင် ရှုမှတ်ကြရပါမယ်။

ဝင်ထိ၊ ထွက်ထိ ထိသဘောလေးကို နှစ်ဆယ့်လေးနာရီ တစ်စပ်တည်းရအောင်များ အားထုတ်နိုင်ခဲ့ရင်တော့ သိသိသာသာထူးခြားလာပါလိမ့်မယ်။ ရိပ်သာပြင်ပမှာနေတဲ့ ယူဂိုလ်များအနေနဲ့ အဲဒီလောက်အထိ မစွမ်းနိုင်ရင်တောင် ငါးမိနစ်ရရင် ငါးမိနစ်၊ ဆယ်မိနစ်ရရင်ဆယ်မိနစ် တစ်စပ်တည်းရအောင် လုပ်ကြည့်ရင် သိသာလာပါလိမ့်မယ်။

ထူးခြားတဲ့ စိတ်တည်ငြိမ်အေးချမ်းမှု၊ စိတ်ဓာတ်ခိုင်မာမှု၊ စိတ် နေစိတ်ထားကြီးကျယ်မြင့်မြတ်မှုများနဲ့အတူ မရေမတွက်နိုင် တဲ့ လောကီ၊ လောကုတ္တရာကောင်းကျိုး ချမ်းသာတွေကို အံ့ဩဖွယ်ရာ ကိုယ်တိုင်တွေ့ ကြုံခံစားလာရပါလိမ့်မယ်။

အာနာပါနကမ္မဋ္ဌာန်းဟာ အခုရှု၊ အခုချမ်းသာ၊ အခုငြိမ်းအေး၊ အမြန်ဆုံးသိသာတဲ့ ကမ္မဋ္ဌာန်းပါ။

အာနာပါနကမ္မဋ္ဌာန်းဟာ ထိုင်ချိန်မှာသာ အားထုတ်နိုင်တာ မဟုတ်ပါဘူး။ သွားရင်းလာရင်း၊ လုပ်ရင်းကိုင်ရင်း၊ ပြောရင်းဆိုရင်း၊ စားရင်းသောက်ရင်းလည်း အားထုတ်နိုင်ပါတယ်။ တစ်ချိန်တည်းအလုပ် နှစ်ခုပြီးတဲ့ ကမ္မဋ္ဌာန်းပါ။ အချိန်လဲ မကုန်၊ လူလဲမပန်း၊ ငွေလဲမထွက်၊ အင်မတန် တွက်ခြေကိုက်တဲ့ ကမ္မဋ္ဌာန်းပါ။

ဝိပဿနာကုသိုလ်ကို အလွယ်တကူရယူနိုင်ပြီး မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန် ကို အလွယ်တကူဆိုက်ရောက်စေနိုင်တာဟာ အာနာပါနကမ္မဋ္ဌာန်းပါပဲ။

သမ္မဇညဝိပဿနာနဲ့ပတ်သက်ပြီး အကျဉ်းချုပ်ပြောရမယ်ဆိုရင်တော့ မြတ်စွာဘုရားရှင်ရဲ့ ဝိပဿနာလမ်းစဉ်ဟာ သတိပြဋ္ဌာန်းပြီး၊ သတိဦးဆောင်ပြီးလုပ်ရတဲ့ အလုပ်ဖြစ်လို့ သတိပဋ္ဌာန်ကျင့်စဉ်လို့လဲ ခေါ်ပါတယ်။ သတိပဋ္ဌာန်တရားဟာ အလုပ်မရွေး၊ နေရာမရွေး၊ ဣရိ ယာပုတ်မရွေး၊ အချိန်မရွေး ကျင့်ကြံအားထုတ်လို့ ရပါတယ်။

ဝိပဿနာ ရှုရမယ့်တရား၊ ရှုပုံရှုနည်းနဲ့ ရှုရမယ့်အချိန်၊ နေရာ တွေကို အတိုဆုံးနဲ့ အပြည့်စုံဆုံး ဖော်ပြနိုင်အောင် ခုလိုဆောင်ပုဒ် နှစ်ခု စီထားပါတယ်။

- ဖြစ်ခိုက်ရုပ်နာမ်၊
- ဖြစ်တိုင်းဟန်၊
- ဧကန်မှတ်သိမှု။
- အလုပ်ယ နေရာ၊
- ဣရိယာ၊
- ချိန်ခါမရွေးရှု။

“ ဖြစ်ခိုက်ရုပ်နာမ် ” ဆိုတဲ့စကားနဲ့ ဝိပဿနာရှုရမယ့်တရားကို ဖော်ပြပါတယ်။ ရုပ်တရား၊ နာမ်တရား (ကိုယ်အမူ အရာနဲ့စိတ်အမူအ ရာ) ကို ဝိပဿနာရှုကြရပါမယ်။ ရုပ်ထင်ရှားရင်ရုပ်၊ နာမ်ထင်ရှားရင်နာမ်၊ အထင်ရှားဆုံးတစ်ခုကို ရှုကြရ ပါမယ်။

ရုပ်သက်သက်ပဲ ရှုမယ်လို့ နှလုံးသွင်းပြီး ရုပ်ကိုချည်းမရှုရပါ ဘူး။ နာမ်သက်သက်ပဲ ရှုမယ်လို့နှလုံးသွင်းပြီး နာမ်ကိုချည်း မရှုရပါဘူး။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ ရုပ်သက်သက်ရှုရုံ၊ နာမ်သက်သက်ရှုရုံနဲ့ တရားမရနိုင် မဂ်မကျနိုင်လို့ပါပဲ။

ဒါပေမဲ့ ရုပ်နှစ်ခုသုံးခု၊ နာမ်နှစ်ခုသုံးခု စသည်တို့ကို တစ်ပြိုင် နက်၊ တစ်ပေါင်းတည်း ရှုဖို့တော့မလိုပါဘူး။ ထင်ရှားတဲ့ ရုပ်နာမ်တစ်ခု ခုကို ရှုမှတ်ပြီးသိရင် တစ်ပြိုင်နက်ဖြစ်တဲ့ ရုပ်နာမ်တွေကို ရှုခြင်းကိစ္စ၊ သိခြင်းကိစ္စလဲ အလိုလိုပြီးစီးသွားပါတယ်။

ရှုတဲ့ရုပ်နာမ်ကလည်း ဖြစ်ပြီးခဲ့တဲ့ အတိတ်ရုပ်နာမ်၊ မဖြစ်သေး တဲ့အနာဂတ်ရုပ်နာမ် မဟုတ်ရပါဘူး။ “ဖြစ်ခိုက်ရုပ်နာမ်” ဆိုတဲ့အတိုင်း လောလောဆယ်ဖြစ်နေဆဲ ပစ္စုပ္ပန်ရုပ်နာမ်ကိုသာ ရှုရပါမယ်။

အတိတ်ရုပ်နာမ်ကလည်း ဖြစ်ပြီးသွားလို့ မရှိတော့ပါဘူး။ အနာဂတ်ရုပ်နာမ်ကလည်း မဖြစ်သေးလို့ မရှိသေးပါဘူး။ မရှိတဲ့ ရုပ် နာမ်ကို ရှုနေလို့ ဝိပဿနာဉာဏ်အစစ် မဖြစ်နိုင်ပါဘူး။ “ဘူတံ ဘူတ တော ပဿတိ” ဆိုတဲ့အတိုင်း လောလောဆယ်

ထင်ရှားရှိနေဆဲ ဖြစ် ခိုက်ရပ်နာမ်၊ ပစ္စုပ္ပန်ရပ်နာမ်ကို ရှုမှသာ ဝိပဿနာဉာဏ်အစစ် ဖြစ်နိုင် ပါတယ်။

“ဖြစ်တိုင်းဟန်” ဆိုတဲ့စကားနဲ့ ဝိပဿနာရှုပုံရှုနည်းကို ဖော်ပြ ပါတယ်။ ဝိပဿနာရှုတယ်ဆိုတာ ပါဠိစကားလုံးတွေ၊ အဘိဓမ္မာစကား လုံးတွေ၊ စိတ်စေတသိက်သရုပ်တွေ၊ ရုပ်သရုပ်တွေကို အထူးအထွေ ကျက်မှတ်ပြီး အဲဒီအတိုင်းလိုက်ရှုရမှာ မဟုတ်ပါဘူး။ အဲဒီလို ကျက်မှတ် ပြီး ရှုနေရင် သုတမယဉာဏ် (တစ်ဆင့်ကြားအသိ)၊ စိန္တာမယဉာဏ် (ကြံတွေးအသိ)ပဲ ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ ဘာဝနာမယဉာဏ် (ကိုယ်တွေ့အသိ၊ မျက်မှောက်အသိ) မဖြစ်နိုင်ပါဘူး။

လောလောဆယ်ဖြစ်နေတဲ့ ကိုယ်အမူအရာ(ရုပ်)၊ စိတ်အမူအရာ(နာမ်)ကို ဖြစ်နေတဲ့အတိုင်းလေး ရိုးရိုးရှင်းရှင်း ရှုမှတ် ရပါမယ်။

ဥပမာ - ကိုယ်အမူအရာ(ရုပ်)အနေနဲ့ သွားရင် ‘သွားတယ်’၊ ရပ်ရင် ‘ရပ်တယ်’၊ ထိုင်ရင် ‘ထိုင်တယ်’၊ လျောင်းရင် ‘လျောင်းတယ်’၊ ကွေးရင် ‘ကွေးတယ်’၊ ဆန့်ရင် ‘ဆန့်တယ်’ လို့ ရှုမှတ်ရပါမယ်။ “ဂစ္ဆန္တော ဝါ ဂစ္ဆာမိတိ ပဇာနာတိ” စသည်အားဖြင့် မြတ်စွာဘုရား တိုက်ရိုက် ဟောကြားထားတဲ့ ရှုမှတ်နည်းပါပဲ။

စိတ်အမူအရာ(နာမ်)အနေနဲ့ လိုချင်ရင် ‘လိုချင်တယ်’၊ တပ် မက်ရင် ‘တပ်မက်တယ်’၊ စိတ်ဆိုးရင် ‘စိတ်ဆိုးတယ်’၊ တွေး ရင် ‘တွေး တယ်’၊ ပျင်းရင် ‘ပျင်းတယ်’ လို့ ရှုမှတ်ရပါမယ်။ “သရာဂံ ဝါ စိတ္တံသရာဂံ စိတ္တန္တိ ပဇာနာတိ” စသည်အားဖြင့် မြတ်စွာ ဘုရား တိုက်ရိုက်ဟောကြားထားတဲ့ ရှုမှတ်နည်းပါပဲ။ နေ့စဉ်သုံးစွဲနေကျ၊ အမြဲခေါ်ဝေါ်နေကျ စကားလုံးအတိုင်း ရှုမှတ်ရပါမယ်။

ဆောင်ပုဒ်ထဲမှာပါတဲ့ “အလုပ်” ဆိုတာ အလုပ်မရွေး ရှုမှတ် ရမယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ သတိပဋ္ဌာန် ဝိပဿနာတရားဟာ အလုပ်မရွေး ရှုမှတ်လို့ရတဲ့ တရားပါ။ ဘယ်အလုပ်လုပ်နေရလို့ ဝိပဿနာမရှု နိုင်ဘူးဆိုတာ မရှိစေရပါဘူး။

ချက်ပြုတ်တဲ့ စားသောက်တဲ့အလုပ်၊ ဖွပ်လျှော်တဲ့ ဝတ်ဆင်တဲ့ အလုပ်၊ ပြောဆိုတဲ့ နားထောင်တဲ့အလုပ်၊ ဈေးရောင်း တဲ့ ကားမောင်းတဲ့ အလုပ်၊ ကိုင်တွယ်တဲ့ ထုနှက်တဲ့အလုပ်၊ ဘာအလုပ်ပဲလုပ်လုပ် သတိ ထည့်ပြီးလုပ်ရင် ဝိပဿနာဖြစ်ပါတယ်။

သတိထည့်ပုံကလည်း မခက်ပါဘူး။ “ဖြစ်တိုင်းဟန်” ဆိုတဲ့အတိုင်း ကိုယ်လုပ်နေတဲ့အလုပ်ကို လုပ်နေတဲ့အတိုင်းလေး မှတ်လိုက်၊ သိလိုက်ဖို့ပါပဲ။ ဥပမာ - ထမင်းလုတ်ဝါးရင် ‘ဝါးတယ်’၊ ရေသောက်ရင် ‘သောက်တယ်’၊ လုံချည်ပြင်ဝတ်ရင် ‘ဝတ်တယ်’ စသည်အားဖြင့်ပေါ့။

“နေရာ” ဆိုတာက နေရာမရွေး ရှုမှတ်ရမယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ သတိပဋ္ဌာန် ဝိပဿနာတရားဟာ နေရာမရွေး ရှုမှတ်လို့ ရတဲ့ တရားပါ။ ဘယ်နေရာရောက်နေလို့ ဝိပဿနာမရှုနိုင်ဘူးဆိုတာ မရှိစေရပါဘူး။

ဘတ်စ်ကားပေါ်မှာ၊ လမ်းဘေးပလက်ဖောင်းပေါ်မှာ၊ ရုံးခန်းထဲမှာ၊ ဈေးထဲမှာ၊ ဧည့်ခံပွဲ ပရိသတ်ထဲမှာ ဘယ် နေရာမှာပဲဖြစ်ဖြစ် သတိထည့်ပြီးနေရင် ဝိပဿနာဖြစ်ပါတယ်။

ဝိပဿနာတရားဆိုတာ ဘုရားခန်းလို တင့်တယ်တဲ့ နေရာမျိုး မှာမှ ရှုမှတ်လို့ရတာ မဟုတ်ပါဘူး။ အိမ်သာလို မတင့်တယ် တဲ့ ညစ်ပတ် နံ့စော်တဲ့နေရာမျိုးမှာလည်း ရှုမှတ်လို့ရပါတယ်။ မြတ်စွာဘုရား ကိုယ် တော်တိုင် “ဥစ္စာရပဿာဝကမ္မေ သမ္ပဇာနကာရိ ဟောတိ - ကျင်ကြီး ကျင်ငယ်စွန့်ရင်းလည်း သတိ၊ ပညာနဲ့စွန့်ပါ” လို့ တိုက်ရိုက်ဟောတော် မူပြီးသားပါ။

အိမ်သာတက်တတ်ရင် အိမ်သာတက်ရင်း ကုသိုလ်ရပါတယ်။ စွန့်ချင်ရင် ‘စွန့်ချင်တယ်’၊ စွန့်ရင် ‘စွန့်တယ်’၊ နံရင် ‘နံတယ်’၊ ဗိုက်နာ ရင် ‘နာတယ်’လို့ မှတ်သိနေရုံပါပဲ။

လွယ်သလောက် ခရီးရောက်တာ သတိပဋ္ဌာန်ပါ။ ယူတတ် ရင် ကုသိုလ်က နေရာတိုင်းမှာ ရနိုင်ပါတယ်။ အိမ်သာတက်ရင်းနဲ့တောင် ဝိပဿနာကုသိုလ်ယူနိုင်တယ် ဆိုမှတော့ တခြားနေရာဆို မပြောနဲ့ တော့။

“ဣရိယာ” ဆိုတာ ဣရိယာပုတ်မရွေး ရှုမှတ်ရမယ်လို့ ဆိုလို ပါတယ်။ သတိပဋ္ဌာန် ဝိပဿနာတရားဟာ ဣရိယာပုတ် မရွေး ရှုမှတ် လို့ရတဲ့ တရားပါ။ ဘယ်ဣရိယာပုတ်ဖြစ်နေလို့ ဝိပဿနာမရှုနိုင်ဘူးဆို တာ မရှိစေရပါဘူး။

သွားခြင်း၊ ရပ်ခြင်း၊ ထိုင်ခြင်း၊ လျောင်းခြင်းလို့ ဣရိယာပုတ် လေးပါးရှိတယ်ဆိုတော့ သွားရင် ‘သွားတယ်’၊ ရပ်ရင် ‘ရပ် တယ်’၊ ထိုင်ရင် ‘ထိုင်တယ်’၊ လျောင်းရင် ‘လျောင်းတယ်’ လို့ ရှုမှတ်နေရုံပါပဲ။ လွယ်လိုက် တာမပြောပါနဲ့တော့။ ခွဲပေးတဲ့ထမင်း လုတ် ဝါးရတာလောက်တောင် မခက်ပါဘူး။

“ချိန်ခါမရွေးရှု” ဆိုတာကတော့ ရှင်းပါတယ်။ အချိန်မရွေးရှု မှတ်ရမယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ သတိပဋ္ဌာန် ဝိပဿနာတရား ဟာ အချိန်မရွေး ရှုမှတ်လို့ရတဲ့တရားပါ။ ဘယ်အချိန်ဖြစ်နေလို့ ဝိပဿနာမရှုနိုင်ဘူး ဆိုတာ မရှိစေရပါဘူး။ မနက်အိပ်ရာ နိုးတဲ့အချိန်ကစပြီး ညအိပ်ရာဝင်အိပ်ပျော်သွားတဲ့အချိန်အထိ အချိန်တိုင်းမှာ သတိကပ်ထားရင် ဝိပဿနာ ဖြစ်ပါတယ်။

အိပ်ရာနိုးတဲ့အချိန်မှာ ‘နိုးတယ်’ လို့ရှုမှတ်ပြီး တစ်နေ့တာအချိန် ကို စတင်လိုက်ပါ။ အဲဒီနောက် တစ်နေ့တာလုံး မြင်တဲ့အချိန်

မှာ 'မြင် တယ်၊ ကြားတဲ့အချိန်မှာ 'ကြားတယ်၊ နဲ့တဲ့အချိန်မှာ 'နဲ့တယ်၊ မွေးတဲ့ အချိန်မှာ 'မွေးတယ်၊ စားတဲ့အချိန်မှာ 'စားတယ်၊ ထိတဲ့အချိန်မှာ 'ထိ တယ်၊ သိတဲ့အချိန်မှာ 'သိတယ်' လို့ ရှုမှတ်ပြီး တစ်နေ့တာအချိန်တွေကို ဖြတ်သန်းလွန်မြောက်ပါ။ ညအိပ်ရာ ဝင်တဲ့အချိန်ကျတော့ 'အိပ်တယ်' လို့ ရှုမှတ်ရင်း တစ်နေ့တာအချိန်ကို အဆုံးသတ်လိုက်ပါ။

အဲဒီလို ဝိပဿနာအလုပ်ကို အချိန်ဆက်နိုင်သမျှဆက်အောင်အမြဲမပြတ် ကြိုးပမ်းအားထုတ်သွားမယ်ဆိုရင် ပုထုဇဉ်ဘဝ နဲ့ ရှိနေသေးတယ်ပဲထားဦး၊ ဝိပဿနာရဲ့တန်ခိုးကြောင့် စိတ်ဓာတ်ရင့်ကျက်နေတဲ့အတွက် ဝမ်းသာစရာနဲ့ပဲ ကြုံကြုံ၊ ဝမ်းနည်းစရာ နဲ့ပဲ ကြုံကြုံ၊ အလွယ်တကူနဲ့ မျက်ရည်မကျတော့ပါဘူး။ အကောင်းအဆိုး လောကဓံအားလုံးကို အပြုံးမပျက် ခံနိုင်ရည်ရှိသွား ပါတယ်။

အပ္ပမာဒေန သမ္မာဒေထ

တရားနာပရိသတ်အပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့ ဘာအကြောင်းကြောင့်ပဲဖြစ်ဖြစ် မလွဲမရှောင်သာလို့ မျက်ရည်ကျခဲ့ ရင် အဲဒီမျက်ရည်ကို ဆေးပေါင်းခတ်မျက်ရည်ဖြစ်အောင် ဘုရားအဆုံးအမနဲ့အညီ ပြုပြင်နိုင်ကြပါစေ။

ဆေးပေါင်းခတ်မျက်ရည်ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ စိတ်ဓာတ်စွမ်းအားနဲ့ ဒါန၊ သီလ၊ သမထ၊ ဝိပဿနာကုသိုလ်အလုပ်တွေ ကိုအရှိန်အဟုန်ကောင်းကောင်း၊ အင်အားပါပါ၊ စွမ်းရည်ပြည့်ပြည့် ကြိုးစားအားထုတ်နိုင်ကြပါစေ။

အားထုတ်နိုင်ကြတဲ့အတိုင်းလည်း ဝိပဿနာဉာဏ်တွေ အဆင့်ဆင့်တက်၊ မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်တွေ အဆင့်ဆင့် တက်ပြီးတော့နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို ဒီဘဝ၊ ဒီခန္ဓာ နောက်ဆုံးအဖြစ်နဲ့ မျက်မှောက်ပြုနိုင်ကြပါစေလို့ ဆုတောင်းရင်းနဲ့ ဦးဇင်းတို့ရဲ့ တရားကို နိဂုံးချုပ်ပါတော့မယ်။ တရားနာပရိသတ်များအားလုံး လက်အုပ်ချီထားကြပါ။

အရေးအကြီးဆုံးစကားတစ်ခွန်းနဲ့ တရားနိဂုံးချုပ်ပါတော့မယ်။

အပ္ပမာဒေန သမ္မာဒေထ။

အပ္ပမာဒေန - မမေ့မလျော့ မပေါ့မဆဲ ပြင်းပြထက်သန် မှန်ကန်သော သတိတရားဖြင့်၊

သမ္မာဒေထ - သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာဟုဆိုအပ်သော သိက္ခာ သုံးပါးတို့ကို ကိုယ်စီကိုယ်ငှ ပြည့်စုံအောင် ကြိုးစား အားထုတ် နိုင်ကြ ပါစေကုန်သတည်း။ ။

သာဓု . . . . . သာဓု . . . . . သာဓု ပါဘုရား။

၁၉၉၇ခုနှစ်၊အောက်တိုဘာလ(၂၄)ရက်၊ရန်ကုန်မြို့၊ရှစ်မိုင်
သဒ္ဓမ္မရံသီရိပံသာ၌ဟောကြားအပ်သောတရားတော်ကို
ပြုပြင်ဖြည့်စွက်ရေးသားထားပါသည်။

အရှင်ဆန္ဒာဓိက(ရွှေပါရမီတောရ)